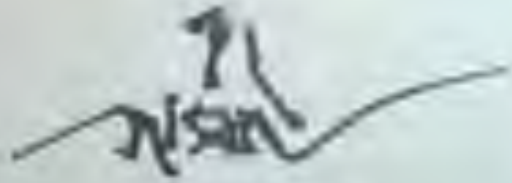
WOODY ALLEN

BİR HIRSIZIN İTİRAFLARI

Türkçesi:
IRMA DOLANOĞLU

kapak
NİLGÜN ÖNEŞ

BEŞİNCİ BASIM

NİSAN YAYINLARI
Babıali Cad. Sıhhiye Apt.
19/12 Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 528 57 18

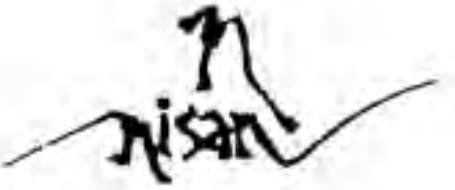
Bu kitabın dizgi ve basımı
1989 yılında
İstanbul'da Kent Basımevi'nde
gerçekleştirilmiştir.

PUSULA LTD. ÜRÜNÜDÜR

WOODY ALLEN

BİR HIRSIZIN İTİRAFLARI

Türkçesi
IRMA DOLANOĞLU

(Sekizyüz sayfalık bir romanın notları — herkesin merakla beklediği büyük kitap)

Olayın geçtiği yer - İskoçya, 1823.

Bir adam ekmek kabuğu çalmaktan tutuklanmıştır. "Yalnız kabuğunu seviyorum" diye açıklamada bulunur; ayrıca, yakın zamanlarda, kızarmış rostoların sadece uç kısımlarını çalarak birçok et lokantasını korkuya düşüren hırsızın da o olduğu saptanır. Sanık Solomon Entwhistle, mahkemeye çıkartılır, sert bir adam olan yargıç onu beş yıldan on yıla kadar (hangisi önce gelirse) ağır iş cezasına çarptırır. Entwhistle bir zindana kilitlenir ve aydın ceza hukukunun ilk kuralları uyarınca, anahtar yokedilir. Üzgün ama kararlı. Entwhistle, özgürlüğe doğru tünel kazmak gibi çetin bir işe girişir. Bir kaşıkla kazarak, cezaevi duvarlarının altından tünel açar, sonra kaşık kaşık Glasgow altından Londra'ya devam eder. Liverpool'da çıkmak üzere durursa da, tüneli daha çok sevdiğini anlar. Londra'ya varır varmaz, Yeni Dünya'ya giden bir yük katarına kaçak olarak biner; orada yeni bir hayata başlamanın düşünü kurmaktadır, bu kez bir kurbağa olarak.

Boston'a vardığında Entwhistle Margaret Figg'le karşılaşır; Figg, New England'da öğretmenlik yapan hoş bir kadındır, en büyük özelliğiyse ekmek pişirmek, sonra da ekmeği kafasına yerleştirmektir. Ayartılmış bir biçimde, Entwhistle kadınla evlenir, ve ikisi birlikte küçük bir dükkan açarlar; gittikçe anlamsızlaşan bir etkinlik halinde, hayvan postu ve oyma eşyalar için balina yağı ticareti yaparlar. Dükkan son sürat bir başarıdır, böylece 1850 yılına geldiğimizde, Entwhistle zengin, aydın ve saygın biridir artık, ve karısını büyük bir keseli sıçanla aldatmaktadır. Margaret Figg'den iki oğlu olur —biri normal, öbürü aptal, ama her birinin eline birer yo-yo vermedikçe aralarındaki farkı anlamak bayağı güçtür. Küçük ticarethane, modern, dev bir mağaza olacaktır, seksenbeş yaşında, yarı çiçek hastalığından, yarı kafasına inen bir savaş baltası yüzünden öldüğünde, mutlu bir insandır Entwhistle.

(Not: Entwhistle'ı sevimli biri yapmayı unutma.)

Yer ve gözlemler, 1976:

Alton Bulvarı'nda doğuya yürürken, Costello Kardeşler Deposu, Adelman'ın Tallis Tamirci Dükkanı, Chones Cenaze İşleri ve Higby'nin Bilardo Salonu'nu geçersiniz. Salonun sahibi John Higby tıknaz, fırça saçlı bir adamdır, dokuz yaşında merdivenden düşmüştür, bu yüzden, gördüğünüzde sırıtmamak için, en az iki gün önceden ona dikkatle bakmanız gerekir. Higby'nin yerinden kuzeye, veya "kent merkezine" dönünce (aslında kent dışına demek daha doğru olur, ayrıca, gerçek kent merkezi şimdi kent boyunca çaprazlama uzanmaktadır) küçük, yeşil bir parka gelirsiniz. Burada insanlar gezinir, gevezelik eder; park,

soygun veya tecavüzlerden uzak olmasına karşın, sık sık, dilenciler veya Jül Sezar'ı tanımak isteyenler tarafından rahatsız edilirsiniz. Şimdi serin güz meltemi (burada genellikle santana olarak bilinir, çünkü her yıl aynı zamanda gelir ve yaşlı nüfusun çoğunu tahtalıköye yollar) son yaz yapraklarının düşüp ölü kümeler halinde toplanmasına neden oluyor. Hemen hemen varoluşsal bir amaçsızlık duygusuna kapılırsınız —özellikle masaj salonları kapandığı için. Somut bir "metafizik başkalık" duygusu vardır; bu, Pittsburgh'daki olağan şeylere benzememesi dışında hiç bir şekilde açıklanamaz. Kent kendi ölçüleri içinde bir mecazdır, ama ne için? Yalnız bir mecaz değil, bir benzetmedir de. O, "nerde olduğu"dur. O, "şimdi"dir. Aynı zamanda da "sonra"dır. O, Amerika'daki her kenttir, ve hiçbir kenttir. Bu durum, postacılar arasında büyük bir sorun yaratmaktadır. Şu büyük mağazaysa Entwhistle'ındır.

Blanche (onu Kuzin Tina'ya benzet)

Tatlı ama etli butlu; sinirli tombul parmaklı, gözlükleri kalın kenarlı bir kadın olan Blanche Mandelstam ("Bir Olimpiyat yüzücüsü olmak istiyordum" dedi doktoruna, "ama su üzerinde durmak bir sorundu benim için") duvar saati radyosuna uyanır.

Yıllar önce, Pleistosen çağından sonra olmasa da, Blanche'a güzel denilebilirmiş. Kocası Leon'a göreyse, o "dünyadaki en güzel yaratık, Ernest Borgnine dışında". Blanche ve Leon uzun zaman önce, bir lise balosunda karşılaştılar. (Blanche harika bir dansçıdır, yalnız tango boyunca durmadan, yanında taşıdığı bir ayak diyagramına başvurur.) Serbestçe konuştular ve pekçok ortak yönleri olduğunu gördüler. Örneğin, ikisi de sucuk kırıntıları üstünde uyumaktan hoşlanıyor-

du. Blanche, Leon'un giyiniş tarzından etkilenmişti, çünkü o güne dek aynı anda üç şapka birden giyen bir adam görmemişti hiç. Evlendiler, ve çok geçmeden ilk ve tek cinsel deneyimlerini yaşadılar. "Bütünüyle harikaydı" diye hatırlıyor Blanche, "Leon'un bileklerini kesme girişimine rağmen."

Blanche, yeni kocası, bir kobay insan olarak yeterli para kazansa da, Entwhistle'ın ayakkabı bölümündeki kendi işinden ayrılmak niyetinde olmadığını söyledi. Karısının çalışmasını hazmedemeyecek kadar gururlu olan Leon da, istemeye istemeye razı oldu, ama Blanche'ın doksandokuz yaşına gelince emekli olmasında diretti. Çift, kahvaltıya oturdu. Adam için, meyve suyu, kızarmış ekmek ve kahve; Blanche içinse her zamankinden — bir bardak sıcak su, bir tavuk kanadı, tatlı-ve-acı domuz eti ve kaneloni. Sonra Blanche, Entwhistle'a gitmek üzere evden çıktı.

(Not: Blanche, Kuzin Tina gibi şarkı söyleyerek gitmelidir — ama Tina'nın ara sıra yaptığı gibi, Japon ulusal marşını söylemese de olur.)

Carmen (Fred Simdong, ağabeyi Lee ve kedileri Sparky'de gözlenen özellikler üzerine kurulu bir psikopatoloji araştırması):

Bodur ve kel bir adam olan Carmen Pinchuck, buharı tüten bir duştan çıkıp duş başlığını çıkardı. Hiç saçı olmamasına rağmen, kafa derisini ıslatmaktan nefret ederdi. "Neden ıslatayım?" dedi arkadaşlarına. "O zaman düşmanlarım benden daha avantajlı olurlar." Biri bu tutumun tuhaf kaçtığını söylediyse de, o güldü geçti; sonra da seyredilip seyredilmediğini anlamak için gözlerini sertçe odada gezdirip, birkaç yer

yastığını öptü. Pinchuck, boş zamanlarında balık avına çıkan sinirli bir adamdır, ama 1923'ten beri hiçbirşey yakalayamamıştır. "Sanırım, kaderimde balık tutmak yokmuş" diye homurdanır; ama bir tanıdık, olta ipini bir tatlı krema kavanozuna attığını söyleyince, huzursuzlanır.

Pinchuck pekçok şey yapmıştır. Sınıfta inlediği için liseden atılmış, o zamandan beri bir çoban, bir psikoterapist ve bir pandomimci olarak çalışmıştır. Şimdilerde, Balık ve Yabanhayvanları Servisi'nde çahşmaktadır, burdaki görevi sincaplara İspanyolca öğretmektir. Pinchuck kendisini sevenlerce, "yalnızlığı seven, punk, ruh hastası ve elma yanaklı" bir insan olarak tanımlanmıştır. Bir komşusu, "Odasında oturup radyoyla konuşmaktan çok hoşlanır," demiştir. Bir başkası, "Çok sadık olabilir," diye eklemiştir. "Bir keresinde Bayan Monroe buzda kayıp düştüğünde, ona olan sevgisinden o da buzda kayıp düştü." Politik açıdan Pinchuck kendi deyimiyle bir bağımsızdır, son Başkanlık seçimlerinde kullandığı kapalı oy, Sezar Romero içindi.

Şimdi, tüvit başlığını takıp, kahverengi kağıda sarılı bir kutuyu koltuğuna sıkıştırdıktan sonra, Finchuck oturduğu pansiyondan ayrılık sokağa çıktı. Sonra, tüvit başlık dışında çıplak olduğunun farkına varınca geri döndü, giyindi ve Entwhistle'a doğru yola koyuldu.

(Not: Pinchuck'ın başlığına beslediği düşmanlığı daha ayrıntılı işlemeyi unutma.)

Karşılaşma (kabataslak):

Mağazanın kapıları saat tam onda açıldı. Pazartesi genellikle durgun bir gün olmasına rağmen, radyoak-

tif ton balığı satışları yüzünden çok geçmeden zemin kat tıka basa doldu. Olması yakın bir felaket havası, ayakkabı bölümünün üzerinde ıslak bir muşamba gibi asılı kaldı, Carmen Pinchuck kutusunu Blanche Mandelstam'a uzatıp, "bu mokasen pabuçları geri vermek istiyorum, çok küçük geldiler." dediğinde.

"Satış fişiniz var mı?" diye karşılık verdi Blanche, kendine hakim olmaya çalışarak, ancak daha sonra, dünyasının birdenbire ikiye bölünmeye başladığını itiraf etti. ("Kazadan beri insanlarla ilişki kuramıyorum." dedi arkadaşlarına. Altı ay önce, tenis oynarken toplardan birini yutmuş, o zamandan beri soluk alışı düzensizleşmiş.)

"Şey, hayır, " diye cevap verdi Pinchuck sinirli sinirli. "Kaybettim." (Hayatının en ciddi sorunu herşeyi yanlış yere koymasıdır. Bir keresinde uykuya dalmış, uyandığında yatağı kaybolmuştu.) Şimdi, arkasında sabırsız müşteriler dizilmeye başlayınca, soğuk terler döküyordu.

"Bunu kat müdürüne onaylatmanız gerekecek" dedi Blanche Pinchuck'a; kat müdürü, Hortlak Gecesi Yortusu'ndan beri bir macera yaşadığı Bay Dubinsky'ydi. (Avrupa'nın en iyi daktilo okulundan mezun olan Lou Dubinsky bir dahiydi, tabii alkol yüzünden hızı günde bir kelimeye düşünceye kadar, bu nedenle mağazada çalışmak zorunda kaldı.)

"Ayakkabıları giydiniz mi?" diye devam etti Blanche, gözyaşlarını tutmaya çalışarak. Mokasen pabuçlarıyla Pinchuck'ı düşünmek dayanılmaz birşeydi onun için. "Babam da mokasen pabuç giyerdi," diye itiraf etti. "İkisini de bir ayağına."

Pinchuck kıvranmaya başlamıştı. "Hayır," dedi.

"Şey—yani evet. Çok az giydim. Sadece banyo yaparken."

"Çok küçükse niye aldınız peki?" diye sordu Blanche, özlü bir insan ikilemini ifade ettiğinin farkında olmadan.

İşin aslı şuydu ki Pinchuck ayakkabıların içinde rahat etmemişti, ama satıcılara hayır demeyi beceremezdi bir türlü. "Sevilmek istiyorum," diye itiraf etti Blanche'a. "Bir keresinde canlı bir gnu satın aldım, çünkü hayır diyemedim." (Not: O.F. Krumgold, Borneo'da yaşayan bazı kabileler üstüne başarılı bir inceleme yazmıştı, bu kabilelerin dilinde 'hayır' sözcüğü bulunmadığı için, istekleri, başlarını sallayıp, 'sana gününü göstereceğim' diyerek geri çeviriyorlarmış. Bu, Krumgold'un, ne pahasına olursa olsun sevilme isteğinin toplumdan alınma değil, kalıtsal olduğu konusundaki —operet bitene dek oturma yeteneği gibi— önceki kuramlarını doğrulayıcı niteliktedir.)

Onbiri on geçe, kat müdürü Dubinsky değiş tokuşu onaylamış ve Pinchuck'a daha büyük bir çift pabuç verilmişti. Pinchuck sonradan bu deneyin kendisinde büyük bir bunalım ve şaşkınlığa neden olduğunu itiraf etti, ama bu durumu aynı zamanda, papağanının evlenmesi haberine de bağladı.

Entwhistle meselesinden kısa bir süre sonra Carmen Pinchuck işini bırakıp, Sung Çing Güney Çin Sarayı'nda Çinli bir garson oldu. Bunun üzerine Blanche Mandelstam çok büyük bir sinir krizi geçirerek, Dizzy Dean'in bir fotoğrafıyla kaçmaya çalıştı. (Not: Düşündüm de, belki de Dubinsky'yi bir el kuklası yapmak en iyisi.) Ocak ayı sonlarında, Entwhistle'ın Mağazası kapılarını son kez kapattı ve Julie Ent-

whistle, çok sevdiği ailesini alıp, onları Bronx Hayvanat bahçesine yerleştirdi.

(Son cümle aynen kalmalı. Bu, çok ama çok önemli. Birinci bölüm notlarının sonu.)

UFO TEHLİKESİ

Gazeteler yine UFO'lardan sözetmeye başladı, onun için, bu olayı ciddi bir şekilde ele almanın zamanı geldi de geçiyor bile. (Aslında, saat şu anda sekizi on geçiyor, bu yüzden sadece birkaç dakika gecikmiş olmakla kalmıyoruz, ayrıca ben kurt gibi acıktım.) Şimdiye kadar, uçan daireler konusu çoğu zaman kafadan çatlaklar ve manyaklarla özdeş tutuldu. Aslında, gözlemciler iki grubun da üyesi olduklarını itiraf ediyorlar. Ama yine de, sorumluluk sahibi kişilerin ısrarlı raporları üzerine Hava Kuvvetleri ve bilim çevreleri bir zamanlar takındıkları kuşkulu tavrı yeniden gözden geçirdiler; şimdilerde, olayın kapsamlı bir incelemesi için iki yüz dolar kadar para ayrılmış durumda. Sorun şu: Orda birşeyler mi var? Durum buysa, bu kişilerin lazer tabancaları var mı?

Bütün UFO'lar karaüstü kökenli olmayabiliyor, ama uzmanlar, saniyede oniki binle kalkış yapabilen puro-biçimli herhangi bir pırıltılı hava taşıtı için, yalnızca Plüton'da sağlanabilecek türden donanım ve yakma tüpleri gerekeceğinde birleşiyorlar. Eğer bu nesneler gerçekten de başka gezegendenseler, o zaman bunları yapan uygarlığın bizimkinden milyonlarca yıl daha ileride olması gerekir. Durum ya böyle, ya da adamlar çok şanslı. Profesör Leon Speciman'ın varsa-

yımına göre bu uzay boşluğundaki uygarlık bizimkinden yaklaşık onbeş dakika daha ileride. Bu durum, diyor Profesör, onları bizden çok daha avantajlı kılıyor, çünkü randevularına yetişmek için koşmak zorunda kalmıyorlar.

Wilson Dağı Gözlemevi'nde, veya Wilson Dağı Akıl Hastanesi'nde (mektup pek açık değil), çalışan Dr. Brackish Menzies, ışık hızına yakın bir hızla hareket eden gezginlerin buraya gelmesinin, en yakın güneş sisteminden gelseler bile, milyonlarca yıl alacağını iddia ediyor, ayrıca, Broadway şovlarına bakılırsa yolculuk buna değmez, diyor. (Işıktan daha hızlı seyretmek ne olasıdır, ne de zevkli, çünkü insan durmadan şapkasını tutmak zorunda kalır.)

İlginçtir, modern astronomlar uzayın sonlu olduğu görüşündeler. Bu aslında çok rahatlatıcı bir düşünce —özellikle, neyi nereye koyduğunu unutan insanlar için. Bununla birlikte, evren üzerine üretilen düşüncelerdeki ana esas, evrenin yayılmakta olduğu ve bir gün parçalanıp yokolacağıdır. Onun için, koridorun aşağısındaki ofiste çalışan kız, aradığınız bütün özelliklere sahip değil de birkaç iyi tarafı varsa, en iyisi bir an önce uzlaşmaktır.

UFO'lar üzerine en çok sorulan sorulardan biri de şudur: Eğer daireler uzayboşluğundan geliyorsa, niye pilotları, boş alanların çevresinde gizemli bir biçimde pervane olmak yerine, bizimle bağlantı kurmaya çalışmıyor? Benim kendi kuramım şu ki, başka bir güneş sisteminden gelen yaratıklar için "pervane olmak" belki toplumca benimsenen bir ilişki kurma yöntemidir. Hatta zevkli bile olabilir. Bir keresinde ben de onsekiz yaşında bir aktrisin çevresinde altı ay pervane olmuş, hayatımın en güzel günlerini geçirmiştim. Ay-

rıca unutulmamalıdır ki, başka gezegenlerde "hayat" derken belirtmek istediğimiz şey, içkili toplantılarda bile toplu halde yaşamayı sevmeyen amino asitlerdir.

Çoğu kişide UFO'ları çağdaş bir sorunmuş gibi görme eğilimi vardır, ama insanoğlunun yüzyıllardır bilincinde olduğu bir olay olamaz mı bu? (Bir yüzyıl bize bayağı uzun görünüyor, özellikle elimizde bir borç senedi varsa, ama astronomik ölçütlere göre bu, bir saniyede olup bitiyor. Onun için, insan yanında her an bir diş fırçası bulundurmalı ki bir dakika içinde hazırlanıp yola çıkabilsin.) Şimdilerde bilginler, tanımlanmamış uçan cisimlerin görülüşünün Kutsal Kitap'ta geçen tarihlere dek uzandığını söylüyorlar. Örneğin, Leviticus'un kitabında şöyle bir bölüm var: "Ve Asur orduları üzerinde büyük ve gümüşi bir top belirdi, ve bütün Babil ağlayıp inleyenler ve diş gıcırdatanlarla doldu, ta ki kahinler ahaliye kendilerini toparlayıp eski hallerine dönmelerini emredene kadar."

Bu olay yıllar sonra Parmenides tarafından anlatılan öyküyle ilintili miydi: "Üç portakal rengi cisim göklerde ansızın belirdi ve Atina'nın ortasına kadar döne döne geldi, hamamların çevresinde pervane olarak, en bilge filozoflarımızdan bazılarının peştemallarına sarılmasına neden oldu"? Ve yine, bu "portakal rengi cisimler", yakın zamanda bulunan bir onikinci yüzyıl Sakson kilisesi elyazmasında anlatılana benziyor muydu: "Kapıyı kilitledi; tam yatağına giriyordu ki, havada kırmızı bir topun yüzdüğünü gördü. Teşekkürler, bayanlar baylar"?

Bu son olayı ortaçağ din adamları dünyanın sonunun geldiğinin belirtisi olarak yorumladılar, ama Pazartesi gelip de herkes yine işe gitmek zorunda kalınca büyük bir düşkırıklığına uğradılar.

Son olarak, en inandırıcısı da bu, 1822'de Goethe, kendi başına gelen tuhaf göksel bir olaya dikkat çekiyor. "Leipzig Kuruntu Bayramı'ndan eve dönüşte," diye yazıyor, "bir çayırdan geçerken, başımı yukarı kaldırdım ki ne göreyim; gökte, güney yönünde birkaç ateş kırmızısı top ansızın belirmesin mi! Büyük bir *hızla iniş yapıp* beni *kovalamaya* başladılar. Bir dâhi olduğumu, dolayısıyla çok hızlı koşamadığımı haykırdım ama sözlerim yok olup gitti. Çok kızdım ve avazım çıktığı kadar onlara lanetler yağdırdım, bunun üzerine korkup uçtular. Bu öyküyü Beethoven'a anlattım, çoktandır sağır olduğunu unutmuşum, o da gülümseyip başını salladı ve "Çok hoş," dedi."

Genel olarak, olay yerinde yapılan dikkatli incelemeler, çoğu "tanımlanmamış" uçan cisimlerin oldukça sıradan şeyler olduğunu ortaya koyuyor, hava balonları, meteorlar, uydular, hatta bir keresinde, Dünya Ticaret Merkezi'nin damından uçan Lewis Mandelbaum adında bir adam gibi. "Açıklanmış" tipik bir olay, 5 Haziran 1961'de Shropshire'da Sir Chester Ramsbottom tarafından rapor edildi: "Öğleden sonra iki sularında arabamla geziyordum, puro-biçiminde bir nesnenin peşimden geldiğini gördüm. Ne tarafa sürersem süreyim, doğru köşelerden keskin dönüşler yapıp benimle kalıyordu. Çok kuvvetli, parıltılı bir kırmızıydı, arabayı aşırı hızda o yana bu yana döndürdüysem de izimi kaybettiremedim. Korkmaya başlamıştım, her yanım ter içindeydi. Bir korku çığlığı koyuverip bayıldım, ama uyandığımda bir hastanedeydim, mucize eseri hiçbir yara almamıştım." Araştırmadan sonra uzmanlar, "puro-biçiminde"ki nesnenin Sir

Chester'ın burnu olduğu kararına vardılar. Doğal olarak, kaçmak için yaptığı hiç bir hareket onu yokedemezdi, çünkü yüzüne yapışıktı.

Bir başka açıklanmış olay 1972'nin Nisan ayı sonlarına doğru, Andrews Hava Üssü'nden Tuğgeneral Curtis Memling'in raporu üzerine başladı: "Bir gece bir tarlada yürüyordum, ansızın gökte büyük, gümüş rengi bir disk gördüm. Üzerimden uçtu, başımdan neredeyse elli fit uzaklıkta, ve üstüste, sıradan bir hava taşıtının yapamayacağı aerodinamik hareketler yapmaya başladı. Sonra birden hızlandı ve korkunç bir hızla fırladı gitti."

Araştırmacılar, General Memling'in olayı kıkırdayarak anlattığını görünce kuşkuya kapıldılar. General daha sonra, o sırada sinemada 'Yıldızlar Savaşı' filminden dönmekte olduğunu ve 'filmde deliler gibi eğlendiğini' itiraf etti. Gariptir, General Memling 1976'da bir başka UFO gördüğünü rapor etti, ama çok geçmeden onun da Sir Chester Ramsbottom'ın burnunu takıntı haline getirdiği açığa çıktı—olay Hava Kuvvetleri'nde büyük bir şaşkınlığa yol açtı ve sonunda General Memling askeri mahkemeye verildi.

Çoğu UFO raporları yeterince açıklanabiliyorsa da, açıklanamayan birkaç taneye ne demeli? Aşağıdakiler, "çözümlenmemiş" buluşmalardan alınan gizemli birkaç örnektir, ilki, Mayıs 1969'da bir Boston'lu tarafından rapor edildi: "Kumsalda karımla yürüyordum. Pek çekici bir kadın değildir. Bayağı şişman. Aslında, o sırada onu iki tekerlekli bir arabayla çekiyordum. Ansızın başımı kaldırdım ve büyük bir hızla inmekte olan kocaman beyaz bir daire gördüm. Sanırım paniğe kapıldım, çünkü karımın arabasının ipini düşürdüm ve koşmaya başladım. Daire tam başımın

üstünden geçti ve uğursuz, metalik bir ses duydum, "Servisinizi arayın." Eve varınca yanıt verme servisime telefon ettim ve kardeşim Ralph'ın Neptün'e taşındığını bildiren bir mesaj aldım. Onu bir daha hiç görmedim. Karım olaydan sonra büyük bir bunalım geçirdi, artık bir el kuklası kullanmadan konuşamıyor."

I.M., Axelbank, Atinalı, Georgia, Şubat 1971: "Deneyimli bir pilotum. Dini inançlarına pek katılmadığım bir grup insanı bombalamak için, özel Cessna'mla New Mexico'dan Amarillo, Texas'a uçtuğum sırada, yanıbaşımda uçan bir nesne farkettim. Önce başka bir uçak olduğunu düşündüm, ama yeşil bir ışık göndererek, uçağın dört saniyede onbir bin fit düşmesine ve perukamın kafamdan fırlayıp tavanda iki fitlik bir delik açmasına neden oldu. Telsizimle durmadan yardım istedim, ama her nedense yalnızca 'Bay Anthony' programını bulabildim. UFO yine uçağıma yaklaştı ve sonra köredici bir hızla fırladı gitti. Bu arada yolumu şaşırdığım için, geçiş parası alınan yola acil iniş yapmak zorunda kaldım. Uçakla yolculuğuma karada devam ettim, ama para-ödeme kulübesinden kaçmaya çalışırken başım belaya girdi ve kanatlarımı kırdım."

En tuhaf olaylardan biri de Ağustos 1975'te, Long Island'da Motauk Burnu'nda oturan bir adamın başına geldi: "Kumsaldaki evimde yatıyordum, ama uyuyamıyordum çünkü buzdolabında mutlaka yemem gereken kızarmış piliçler duruyordu. Karım dalıncaya kadar bekledim, sonra ayaklarımın ucuna basa basa mutfağa gittim. Saate baktığımı hatırlıyorum. Tam tamına 4.15'ti. Bundan eminim çünkü mutfak saatimiz yirmi yıldır çalışmıyor ve hep o saati gösterir. Köpeğimiz Judas'ın da tuhaf şeyler yaptığını farkettim. Arka ayaklarının üstünde durmuş, 'Kız olmak hoşuma

gidiyor' şarkısını söylüyordu. Ansızın oda parlak portakal rengine döndü. Önce, karımın beni yemek arasında birşeyler atıştırırken yakalayıp evi ateşe verdiğini sandım. Sonra pencereden dışarı bakınca, hayret içinde, puro-biçiminde dev bir hava taşıtının bahçedeki ağaçların tam tepesinde pervane olduğunu ve portakal rengi bir parıltı saçtığını gördüm. Saatimiz hâlâ 4.15'i gösterdiği için anlamak zordu ama, saatlerce olduğum yerde çakıldım kaldım. Sonunda, büyük, mekanik bir pençe hava taşıtından uzanıp elimdeki iki piliç parçasını kapıverdi ve sessizce çekildi. Makine kalktı ve büyük bir hızla gökyüzünde kayboldu. Olayı Hava Kuvvetleri'ne rapor ettiğimde, gördüğümün bir kuş sürüsü olduğunu söylediler. Karşı çıktığım zaman, Albay Quincy Bascomb, Hava Kuvvetleri'nin iki parça pilici geri vereceğine kişisel olarak söz verdi. Ama bugüne kadar, sadece bir parçasını geri aldım."

Son olarak, Ocak 1977'de iki Louisiana'lı fabrika işçisinin verdiği rapor: "Roy ve ben bataklıkta yayın balığı avlıyorduk. Bataklığı severim, Roy da sever. Her ne kadar yanımızda bir galon metil klorid getirmişsek de —bir iki damla limon veya bir ufak soğanla çok iyi gider— içki içmiyorduk. Her neyse, gece yarısı, başımızı kaldırdığımızda, parlak sarı bir kürenin bataklığa indiğini gördük. Önce, Roy bunu bir öten-turna sanıp ateş etti, ama ben, "Roy, bu turna değil, çünkü gagası yok," dedim. Turna böyle anlaşılır. Roy'un oğlu Gus'ın da gagası var ve kendini turna sanıyor. Neyse, birden kapı açıldı ve birkaç yaratık çıktı. Bu yaratıklar dişli, kısa saçlıydı, küçük taşınır radyolara benziyorlardı. Bacakları da vardı, ama parmak yerine tekerlekler duruyordu. Yaratıklar yaklaşmamı işaret ettiler, ben de yaklaştım, bana, gülümseyip Bopeep

gibi hareket etmeme neden olan bir sıvı şırınga ettiler. Birbirleriyle tuhaf bir dilde konuşuyorlardı, arabanızı şişman bir insana çarpığınızda çıkan sese benzeyen bir dil. Beni hava taşıtına aldılar ve iyice bir fiziksel muayeneden geçirdiler. Ses çıkarmadım, çünkü iki yıldır tam bir check-up yaptıramamıştım. O zamana kadar benim dilimi öğrenmişlerdi, ama hâlâ görüngübilim yerine yörüngebilim demek gibi ufak tefek yanlışlar yapıyorlardı. Bana, başka bir galaksiden olduklarını, buraya dünyaya barış içinde yaşamamızı öğütlemek için geldiklerini, yoksa özel silahlarla geri gelip her yeni doğmuş erkek çocuğunu ince katmanlara ayıracaklarını söylediler. Kan testinin sonuçları bir iki gün içinde belli olur, bizden haber almazsan Clair'le evlenebilirsin dediler."

Şimdiye dek yaşamış en ünlü insanlar içinde, en çok Sokrates'in yerinde olmayı isterdim. Yalnızca büyük bir düşünür olduğu için değil, çünkü laf aramızda, benim de çok derin bir içgörüm olduğunu söylerler; ama tabii benim içgörüm genellikle, İsveç havayollarında çalışan bir hostesin veya birkaç kelepçenin çevresinde dolanır. Hayır, bu en bilge Yunanlının bana çekici gelen yönü, ölümü karşılamasındaki cesaretti. İlkelerinden vazgeçmektense, bir gerçeği kanıtlamak uğruna yaşamını vermeyi yeğlemişti. Ben şahsen ölüm konusunda bu kadar korkusuz değilim; örneğin egzos borusu patlaması gibi uygunsuz bir ses duyunca, konuştuğum kişinin kucağına atlayıveririm. Sonunda, Sokrates'in yiğitçe ölümü, yaşamına gerçek bir anlam vermişti; bu da, Devlet Gelirleri Şubesiyle ufak da olsa bir ilgisi olan benim varoluşumda bütünüyle eksik bir şey. İtiraf etmeliyim ki, pek çok kereler bu büyük düşünürün sandaletlerini giymeye çalıştım, ama bu işi ne kadar sık yaparsam yapayım, her keresinde uyuyakalıp şu aşağıdaki düşü görüyorum.

(Sahne tutukevindeki hücrem. Genellikle yalnız başıma oturup, derin bir ussal düşünce sorununu çözmeye çalışıyor oluyorum; örneğin şunun gibi: soba temizlemeye de yarayan bir nesneye bir sa-

nat yapıtı gözüyle bakabilir miyiz? Şimdiyse Agathon ve Simmias beni ziyaret ediyorlar.)

Agathon: Ah eski dostum, akıllı filozof. Hapiste günlerini nasıl geçiriyorsun?

Allen: Hapis dediğin nedir ki Agathon? Sınırlanan yalnızca bedendir. Usum bu dört duvardan bağımsız, özgürce dolaşıyor, onun için sorarım sana, gerçekte hapis var mıdır?

Agathon: Peki, canın yürüyüş yapmak isterse ne oluyor?

Allen: İyi soru. Yapamıyorum.

(Üçümüz de klasik pozlarda oturuyoruz, bir friz gibi. Sonunda Agathon konuşuyor.)

Agathon: Korkarım karar kötü. Ölüm cezasına çarptırıldın.

Allen: Ah, senatoda anlaşmazlığa neden olmak beni üzüyor.

Agathon: Anlaşmazlık çıkmadı. Söz birliği ettiler.

Allen: Sahi mi?

Agathon: Hem de ilk oylamada.

Allen: Hmm. Daha çok destek görürüm diye düşünmüştüm.

Simmias: Senin şu Ütopya devletine ilişkin görüşlerin senatoyu küplere bindiriyor.

Allen: Sanırım, filozof kral önerisini hiç yapmamam gerekirdi.

Simmias: Özellikle, durmadan kendini işaret edip boğazını temizlerken.

Allen: Yine de, cellatlarıma kötü adam gözüyle bakmıyorum.

Agathon: Ben de.

Allen: Ee, şey, evet.. zaten kötü iyinin aşırı oluşundan başka nedir ki?

Agathon: Nasıl yani?

Allen: Konuya şöyle bak. Bir adamın güzel bir şarkı söylemesi iyidir. Adam söylemeye devam ederse, insanın başı ağrımaya başlar.

Agathon: Doğru.

Allen: Adam şarkı söylemekten bir türlü vazgeçmezse, ağzına birşeyler tıkamak için can atarsın.

Agathon: Evet. Çok doğru.

Allen: Karar ne zaman yerine getirilecek?

Agathon: Saat kaç şimdi?

Allen: Bugün mü!?

Agathon: Bu hücreye ihtiyaçları varmış.

Allen: Öyle olsun! Alsınlar canımı! Doğrunun ilkelerinden ve özgür düşünceden vazgeçmeden öldü desinler. Ağlama Agathon.

Agathon: Ağlamıyorum zaten. Allerjim var da.

Allen: Çünkü düşünce adamı için ölüm bir son değil bir başlangıçtır.

Simmias: Nasıl yani?

Allen: Şey, bir dakika izin ver.

Simmias: Rahatına bak.

Allen: Bak Simmias, insan doğmadan önce yoktur, doğru değil mi?

Simmias: Çok doğru.

Allen: Öldükten sonra da yoktur.

Simmias: Evet haklısın.

Allen: Hmmm.

Simmias: Ee, sonra?

Allen: Dur, bir dakika bekle. Biraz aklım karıştı. Anlarsın ya, yemek niyetine yalnız kuzu eti veriyorlar, üstelik iyi pişmemiş oluyor.

Simmias: Çoğu insan ölüme bir son gözüyle bakar. Bu yüzden de ondan korkar.

Allen: Ölüm bir varolmayış durumudur. Olmayan yoktur. Onun için ölüm de yoktur. Yalnızca doğruluk vardır. Doğruluk ve güzellik. İkisi de birbiriyle ilişkilidir ama kendilerine özgü yönleri de vardır. Şey, beni nasıl öldüreceklerini söylediler mi?

Agathon: Baldıran zehiri.

Allen: (Şaşırmış) Baldıran mı?

Agathon: Mermer masanı delip geçen o siyah sıvıyı hatırlıyor musun?

Allen: Doğru mu?

Agathon: Yalnızca bir fincancık. Ama, eğer etrafa saçarsan bir kadeh daha var.

Allen: Acaba acı çektirir mi?

Agathon: Fazla olay çıkarmamanı rica ettiler. Öteki tutukluları rahatsız edermiş.

Allen: Hmmm.

Agathon: Herkese, ilkelerinden vazgeçmektense yiğitçe öleceğini söyledim.

Allen: Peki, peki... şey, kimse "sürgün"den söz etmedi mi?

Agathon: Sürgüne göndermeyi geçen yıl durdurdular. Bir sürü kırtasiyecilik.

Allen: Peki... evet... (Sıkıntılı ve şaşkın, ama kendine hakim olmaya çalışarak) Ben, şey... ee, şey—yeni birşeyler var mı?

Agathon: Evet, İsoskeles'le karşılaştım. Yeni bir üçgen için korkunç bir fikri var.

Allen: İyi, iyi... (Birden bütün cesaret numarasını bırakarak) Bak, sizle açık konuşacağım—gitmek istemiyorum! Daha çok gencim.

Agathon: Ama bu, doğruluk uğruna ölmek için bulunmaz bir şans.

Allen: Yanlış anlamayın. Tamamen doğruluktan yana-

yım. Öte yandan, gelecek hafta Isparta'da bir öğle yemeği randevum var ve bunu kaçırmayı hiç mi hiç istemiyorum. Ismarlama sırası da bende. Ispartalıları bilirsin, her an savaşmaya hazırdırlar.

Simmias: En akılh filozofumuz bir alçak mıymış?

Allen: Alçak değilim, ama kahraman da değilim. İkisi ortası birşeyim ben.

Simmias: Sürünen bir mikrop.

Allen: Yaklaşık yer bu, evet.

Agathon: Ama ölümün varolmadığını kanıtlayan sendin.

Allen: Bak dinle—bir sürü şey kanıtladım ben. Kiramı nasıl ödüyorum sanıyorsun? Kuramlar ve ufak tefek gözlemler. Ara sıra yalan yanlış bir söz. Birkaç düstur. Ama bunlar başımızı döndürmesin.

Agathon: Ama kaç kere ruhun ölümsüz olduğunu kanıtladın.

Allen: Öyledir de! Kağıt üzerinde. Bak, felsefede işler böyledir, sınıftan çıkmaya gör, bütün işlevini yitirir.

Simmias: Peki ya sonsuz 'biçimler'? Her nesnenin her zaman varolduğunu ve varolacağını söylemiştin.

Allen: Daha çok ağır nesneleri kasdediyordum. Heykel filan. Ama iş insana gelince, o başka.

Agathon: Ya ölümün uykuyla bir olduğu lafları?

Allen: Evet, ama arada fark var: ölünce, biri 'herkes kalksın, sabah oldu' diye bağırırsa, terliklerini bulmak bayağı zor olur.

(Cellat bir fincan baldıran zehiriyle geliyor. Yüzü İrlandalı komedyen Spike Milligan'a benziyor.)

Cellat: Eveeet—hadi bakalım. Zehiri hanginiz içecek?

Agathon: **(bana işaret ederek)** O içecek.

Allen: Vay canına, ne büyük fincan. Öyle duman çıkarması gerekiyor mu?

Cellat: Evet. Ayrıca hepsini içmen gerek, çünkü zehir genellikle dibinde olur.

Allen: **(Burada davranışım Sokrates'inkinden bütünüyle farklı oluyor, uykumda bağırdığımı söylüyorlar)** Hayır—içmem! Ölmek istemiyorum! İmdat! Hayır! Lütfen!

(İğrenç yakarışlarım arasında fokurdayan içkiyi bana uzatıyor ve herşey siliniyor. Sonra, doğuştan gelen bir yaşama içgüdüsüyle düşün gidişi değişiveriyor ve bir haberci geliyor.)

Haberci: Durun! Senato yeniden oylama yaptı. Suçlamalar geçersiz oldu. Değeriniz kabul edildi ve onurlandırılmanıza karar verildi.

Allen: Çok şükür! Sonunda akılları başlarına geldi. Özgür bir adamım artık. Özgür! Hem de onurlandırılacağım! Çabuk olun, Agathon, Simmias, çantalarımı toplayın! Gitmem gerek. Praksiteles büstümü yapmak için sabırsızlanıyordur. Ama ayrılmadan önce küçük bir öykü anlatacağım.

Simmias: Şu işe bak, keskin dönüş diye buna derim. Ne yaptıklarının farkındalar mı acaba?

Allen: Bir grup adam karanlık bir mağarada yaşamaktadır. Dışarıda güneşin parladığından habersizdirler. Bildikleri tek şey, etrafta dolanmak için kullandıkları birkaç küçük mumun titrek alevidir.

Agathon: Mumları nerden bulmuşlar?

Allen: Şey, bulmuşlar işte, nedenini bir yana bırak.

Agathon: Bir mağarada yaşıyorlar ve mumları var. Gerçeğe pek uymuyor.

Allen: Öyle farzedemez misin canım?

Agathon: Peki, peki, sadece gel.

Allen: Sonra bir gün, mağarada yaşayanlardan biri dışarı çıkar ve dış dünyayı görür.

Simmias: Tüm açıklığıyla...

Allen: Doğru. Tüm açıklığıyla.

Agathon: Ötekilere anlatmaya çalışır ama onlar inanmaz.

Allen: Pek öyle değil. Ötekilere anlatmaz.

Agathon: Yaa?

Allen: Hayır. Bir kasap dükkanı açar, bir dansçıyla evlenir ve kırkiki yaşında beyin kanamasından ölür.

(Beni yakalayıp baldıran zehirini zorla içiriyorlar. Burada genellikle ter içinde uyanıyorum, ve ancak birkaç yumurta ve tütsülenmiş som balığı beni yatıştırabiliyor.)

KUGELMASS OLAYI

Şehir Koleji'nde bir klasik edebiyat profesörü olan Kugelmass, ikinci kez mutsuz bir evlilik yapmıştı. Daphne Kugelmass bir ahmaktı. Birinci karısı Flo'dan da iki kalın kafalı oğlu vardı, yani gırtlağına kadar nafakaya ve çocuk bakmaya batmıştı.

"Böyle olacağını ne bilirdim?" diye sızlandı Kugelmass ruh doktoruna bir gün. "Daphne'de ilk başta umut vardı. Kendini koyuverip deniz topu gibi şişeceği kimin aklına gelirdi? Ayrıca birkaç kuruşu da vardı, biriyle evlenmek için pek sağlıklı bir neden değilse de, fazla mal göz çıkarmaz, saksımın işlediği kadarıyla. Ne diyorum anlıyor musun?"

Kugelmass kel ve bir ayı kadar kıllıydı, ama ne de olsa bir can taşıyordu.

"Yeni bir kadınla tanışmak istiyorum," diye devam etti. "Bir macera istiyorum. Çok yönlü biri değilim ama bir romans yaşamak istiyorum. Yumuşaklık, cilve istiyorum. Giderek gençleşmediğime göre, çok geç olmadan Venedik'te aşk yapmak istiyorum, "21"de flört etmek, mum ışığında kırmızı şarap içerken çekingen çekingen bakışmak istiyorum. Ne dediğimi anlıyor musun?"

Dr. Mandel sandalyesinde yerleşti ve "Macera hiç-

birşeyi çözmez. Gerçekleri görmüyorsunuz. Sizin sorunlarınız çok daha derinlerde," dedi.

"Ayrıca bu macera bayağı temkinli olmalı," diye devam etti Kugelmass "İkinci bir boşanmayı göze alamam. Daphne canımı çıkarır."

"Bay Kugelmass—"

"Ama Şehir Koleji'nden biri olmamalı, çünkü Daphne de orda çalışıyor. New York Şehir Koleji'ndekiler pek matah olduklarından değil, ama şu okullu kızların bazısı..."

"Bay Kugelmass—"

"Ne olur yardım et. Dün gece bir düş gördüm. Elimde bir piknik sepeti, çayırlarda atlaya zıplaya gidiyordum, sepetin üstünde 'Seçenekler' yazılıydı. Sonra sepette bir delik olduğunu gördüm."

"Bay Kugelmass, olayları abartmamalısınız. Burada sadece duygularınızı ifade edin ki, beraberce onları inceleyebilelim. Bir gecede iyileşemeyeceğinizi bilecek kadar tedavi gördünüz. Ne de olsa ben ruh doktoruyum, sihirbaz değil."

"Belki de bana bir sihirbaz gerek," dedi Kugelmass sandalyesinden kalkarak. Ve böylece tedavisine son verdi.

Bir iki hafta sonra, Kugelmass ile Daphne evlerinde iki eski mobilya gibi surat asarken, telefon çaldı.

"Ben bakarım," dedi Kugelmass. "Alo?"

"Kugelmass?" dedi bir ses. "Kugelmass, ben Persky."

"Kim?"

"Persky. Yoksa Büyük Persky mi demem gerek?"

"Anlayamadım?"

"Hayatma biraz egzotiklik katacak bir sihirbaz

bulmak için bütün kentin altını üstüne getirdiğini duydum. Evet mi, hayır mı?"

"Şşş," diye fısıldadı Kugelmass. "Telefonu kapama. Nerden arıyorsun, Persky?"

Ertesi akşamüstü Kugelmass, Brooklyn'in Bushwick mahallesindeki kırık dökük bir evin üçüncü katına tırmandı. Koridorun karanlığında çevresine bakınarak aradığı kapıyı buldu ve zili çaldı. Sonradan pişman olacağım, diye düşünüyordu.

Birkaç saniye sonra, kısa boylu, zayıf, muma benzeyen bir adam onu selamladı.

"Büyük Persky siz misiniz?" dedi Kugelmass.

"Büyük Persky. Çay ister misin?"

"Hayır romans istiyorum. Müzik istiyorum. Sevgi ve güzellik istiyorum."

"Ama çay değil, ha? Hayret. Pekâlâ, otur bakalım."

Persky arka odaya gitti, Kugelmass, indirilip kaldırılan sandık ve mobilya sesleri duyuyordu. Persky, gıcırtılı paten tekerlekleri üzerinde büyük bir nesneyi önüne katmış geri geldi. Üstünde duran birkaç eski ipek örtüyü kaldırdı, tozunu üfledi. Bu, ucuz görünüşlü, acemice verniklenmiş bir Çin dolabıydı.

"Persky," dedi Kugelmass, "derdin ne senin?"

"Dikkat et," dedi Persky. "Bu çok güzel bir eserdir. Geçen yıl Pythias Şövalyeleri Günü için geliştirdim, ama gösteri iptal edildi. Dolaba gir."

"Niye, içine kılıç filan sokasın diye mi?"

"Ortalıkta kılıç görüyor musun?"

Kugelmass suratını astı, bir iki homurdandıktan sonra dolaba girdi. Yüzünün tam önündeki kontrplağa tutkalla yapıştırılmış iki çirkin, olmas taklidi taşa

gözünü dikmekten kendini alamadı "Bu bir şakaysa.." dedi.

"Bir şaka. Bak, işin ash şu. Bu dolabın içine herhangi bir roman atıp, kapıyı kapatıp üç kere tıklatınca, kendini kitabın içinde bulacaksın."

Kugelmass inanmadığını göstermek için yüzünü buruşturdu.

"İşin püf noktası bu," dedi Persky. "Tanrıya uzanan elim. Sadece roman da değil. Kısa öykü, oyun, şiir. Dünyanın en iyi yazarlarının yarattığı herhangi bir kadınla karşılaşabilirsin. Kimin düşünü kuruyorsan. Ne istersen yaparsın. Sonra, canın sıkılınca, bir bağırman yeter, bir anda seni geri döndürürüm."

"Persky, sen haftan hastasın galiba."

"Sana bunu yapabilirim diyorum," dedi Persky.

Kugelmass hâlâ kuşkuluydu. "Bana diyorsun ki— bu adi ev yapımı kutu beni anlattığın gibi bir yolculuğa mı çıkaracak yani?"

"İki onluğa."

Kugelmass cüzdanını çıkardı. "Ancak görünce inanacağım," dedi.

Persky dolarları pantolonunun cebine tıkıştırdı ve kitaplığa döndü. "Ee, kiminle karşılaşmak istiyorsun bakalım? Sister Carrie? Hester Prynne? Ophelia? Belki Saul Bellow'dan bir kitap. Temple Drake'e ne dersin? Senin yaşında bir adam için antrenman sayılırsa da..."

"Fransız. Maceram Fransız bir sevgiliyle olsun."

"Nana?"

"Onun için para vermem."

"Savaş ve Barış'taki Nataşa'ya ne dersin?"

"Fransız dedim. Buldum! Emma Bovary nasıl? Bana kalırsa kusursuz."

"Emrindedir, Kugelmass. Sıkılınca bana bağır." Persky içeri Flaubert'in romanını koydu.

"Güvenli olduğuna emin misin?" diye sordu Kugelmass, Persky dolabın kapılarını kapatırken.

"Güvenli. Bu deli dünyada güvenli bir şey var mı?" Persky üç kere dolabı tıklattı, sonra da kapıları sonuna kadar açtı.

Kugelmass gitmişti. Aynı anda Charles ve Emma Bovary'nin Yonville'deki evinin yatak odasında belirdi. Önünde güzel bir kadın, sırtı ona dönük yalnız başına çarşaf katlıyordu. İnanamıyorum, diye düşündü Kugelmass, doktorun sarhoş edici karısına bakarak. Bu çok tuhaf. Buradayım. Bu o.

Emma şaşkınlık içinde döndü. "Tanrım, beni korkuttunuz," dedi. "Kimsiniz?" Kitaptaki güzel İngilizce çeviride olduğu gibi konuşuyordu.

Neredeyse öleceğim, diye düşündü. Sonra, kadının kendisiyle konuştuğunu farketti ve "Özür dilerim," dedi. "Adım Sidney Kugelmass. Şehir Koleji'ndenim. Klasik edebiyat profesörü. New York Şehir Koleji. Kentin yukarısında. Ben—hay allah!"

Emma Bovary cilveli cilveli gülümsedi ve "Birşey içmek ister misiniz?" dedi. "Bir bardak şarap belki?"

Çok güzel, diye düşündü Kugelmass. Yatağını paylaştığı insan benzeri maymundan ne kadar farklıydı. Birden bu görüntüyü kollarına almak ve hayatı boyunca düşlediği kadın olduğunu söylemek için karşı konmaz bir dürtü duydu.

"Evet, biraz şarap," dedi, sesi boğuk. "Beyaz. Yo, kırmızı. Yo, beyaz. Beyaz olsun."

"Charles bugün dışarıda," dedi Emma, sesinde şen bir ima.

Şaraptan sonra büyüleyici Fransız kırlarında bir yürüyüşe çıktılar. "Hep gizemli bir yabancının çıkagelip beni bu kırsal hayatın aptal tekdüzeliğinden kurtarmasını düşledim," dedi Emma elini sıkarak. Küçük bir kilisenin önünden geçtiler. "Giysilerin hoşuma gitti," diye mırıldandı. "Buralarda böylesini hiç görmedim. Çok, çok modern."

"Buna tatil günü giysisi denir," dedi Kugelmass romantik romantik. "Ucuzluktan aldım." Birden onu öptü. Sonraki saat boyunca bir ağacın altına uzandılar, fısıldaştılar, birbirlerine gözleriyle çok anlamlı şeyler söylediler. Sonra Kugelmass kalkıp oturdu. Bloomingdale'de Daphne'yle buluşması gerektiğini hatırlamıştı. "Gitmeliyim," dedi. "Ama üzülme, yine geleceğim."

"Umarım," dedi Emma.

Tutkuyla kadına sarıldı, ve eve geri gittiler. Emma'nın yüzünü ellerinin arasına aldı ve yine öptü, sonra bağırdı, "Tamam, Persky! Üç buçukta Bloomingdale'de olmam gerek."

Pat diye bir ses duyuldu, Kugelmass yine Brooklyn'deydi.

"Ee? Yalan mı söylemişim?" diye sordu Persky zafer kazanmışçasına.

"Bak Persky, şu anda Lexington Caddesi'ndeki ayakbağıyla buluşmama geç kalmış durumdayım, ama, bir daha ne zaman gelebilirim? Yarın olur mu?"

"Benim için zevktir. Bir yirmilik getir yeter. Kimseye de bundan sözedeyim deme."

"Ne demezsin. Hemen Rupert Murdoch'a yetiştireceğim."

Kugelmass bir taksiye atlayıp aceleyle kente gitti. Kalbi duracak gibiydi. Aşık oldum, diye düşündü, ha-

rika bir gizin sahibiyim. Farkında olmadığı tek şey, tam o anda ülkenin her yerinde bir sürü öğrencinin öğretmenlerine, "Sayfa 100'deki şu adam da kim? Dazlak bir Yahudi Madam Bovary'yi öpüyor," dediğiydi. Sioux Şelalesi, Güney Dakota'da bir öğretmen iç çekip düşündü. "Tanrım Tanrım, şu çocuklar! Hep haşhaşla asitin yüzünden. Akıllarından neler de geçiyor!"

Kugelmass soluk soluğa vardığında Daphne Kugelmass Bloomingdale'in banyo aksesuarları bölümündeydi. "Nerde kaldın?" diye atıldı. "Saat dört buçuk."

"Trafik çok sıkışıktı," dedi Kugelmass.

Kugelmass ertesi gün yine Persky'ye gitti, birkaç dakika sonra sihirli bir biçimde Yonville'e geçmişti. Emma onu görünce heyecanını gizleyemedi. İkisi saatlerce birlikte oldular, güldüler, birbirlerine geçmişlerini anlattılar. Kugelmass gitmeden önce seviştiler. "Aman tanrım, bunu Madam Bovary'yle yapıyorum!" diye fısıldadı Kugelmass kendi kendine. "Ben, ilk sınıfta İngilizce'den kalan adam."

Aylar geçtikçe Kugelmass Persky'ye sık sık gider oldu, ve Emma Bovary'yle ateşli bir ilişki geliştirdi. "Aman ha, beni hep kitabın 120. sayfasından önceye yolla," dedi Kugelmass sihirbaza bir gün. "Onunla hep şu Rodolphe denen adamla ilişkiye girmeden önce karşılaşmalıyım."

"Niye?" diye sordu Persky. "Onunla başa çıkamaz mısm?"

"Başa çıkmak mı? Adam toprak sahibi. Bu heriflerin kadın tavlayıp ata binmekten başka işleri yoktur ki Bana göre, adam Kadının Günlük Giyimi sayfala-

rında görülen yüzlerden biri. Saçını Helmut Berger gibi tarıyor. Ama Emma'ya göre ateşli bir sevgili."

"Kocası birşeyden kuşkulanmıyor mu?"

"Onun dünyadan haberi yok. Kaderin karşısına bir caz delisi çıkardığı beş para etmez sönük bir doktor. Saat on dedin mi yatıyor, karısı da ayağına dans pabuçlarını geçiriveriyor. Neyse, görüşürüz."

Ve bir kez daha Kugelmass dolaba girdi ve anında Yonville'deki Bovary Malikanesine geçti. "Ne haber, pastacık?" dedi Emma'ya.

"Oh, Kugelmass," diye iç geçirdi Emma. "Nelerle uğraşıyorum bilsen. Geçen gece Bay Kişilik, tam tatlının ortasında uykuya dalıverdi. Ben orda Maxim ve bale için dil döküyorum, bir de baktım beyefendi horluyor."

"Hepsi geçti, sevgilim. Ben burdayım," dedi Kugelmass sarılarak. Bunu hakettim, diye düşündü. Emma'nın Fransız parfümünü koklayıp yüzünü saçlarına gömerek. Yeterince acı çektim. Yeterince ruh doktoruna para ödedim. Usanmcaya kadar aradım. Emma genç ve taze, ben de burda. Leon'dan birkaç sayfa sonra, ve Rodolphe'dan tam önceyim. Doğru bölümlerde ortaya çıkarak, durumu kontrolüme aldım.

Emma da tabii ki, Kugelmass kadar mutluydu. Heyecandan ölüyordu, Broadway'in gece hayatının, hızlı arabaların, Hollywood ve TV yıldızlarının öyküleri genç Fransız dilberini kendinden geçiriyordu.

"Bana yine O.J. Simpson'ı anlat," diye yalvardı o akşam, o ve Kugelmass Abbé Bournisien kilisesinin önünden geçip yürürken.

"Daha ne diyeyim? Adam muhteşem. Bütün plakları kapışılıyor. Böyle bir hız görülmemiştir. Yanına bile yaklaşamıyorlar."

"Ya Akademi Ödülleri?" dedi Emma istekle. "Bir tane kazanmak için neler vermezdim."

"Ama önce aday gösterilmen gerek."

"Biliyorum. Anlatmıştın. Ama başaracağımdan eminim. Tabii önce birkaç derse girmek gerek. Belki Strasberg'le. Sonra, eğer doğru temsilciyi bulursam—"

"Bakarız, bakarız. Persky'yle konuşurum."

O gece, Persky'nin evine sapasağlam döndükten sonra, Kugelmass, Emma'nın kendisini büyük kentte ziyaret etmesi fikrini ileri sürdü.

"Bir düşüneyim," dedi Persky. "Belki becerebilirim. Daha tuhaf şeyler de olmuştu." Tabii, bir tanesi bile gelmedi akıllarına.

"Hangi cehenneme gidip duruyorsun?" diye kocasına havladı Daphne, Kugelmass o akşam geç saatte eve dönünce. "Yoksa bir yerlerde bir sürtüğe mi takılıyorsun?"

"Ya, ne demezsin, tam bana göre bir iş," dedi Kugelmass yorgun argın. "Leonard Popkin'le birlikteydim. Polonya'daki sosyalist tarım üzerine tartıştık. Popkin'i bilirsin. Bu konunun hastasıdır."

"Son zamanlarda çok tuhaflaştın," dedi Daphne. "Uzaksın. Sakın babamın doğumgününü unutayım deme. Cumartesi günü."

"Tabii, tabii," dedi Kugelmass banyoya yönelerek. "Bütün ailem orda olacak. İkizleri görürüz. Kuzen Hamish'i de. Kuzen Hamish'e daha nazik davranmahsın—senden hoşlanıyor."

'Doğru, ikizler," dedi Kugelmass, banyo kapısını kapatıp, karısının sesini dışarıda bırakarak. Kapıya dayandı ve derin bir soluk aldı. Birkaç saat sonra, dedi

kendi kendine, yine Yonville'de olacağım, sevgilimle birlikte. Ve bu kez, herşey yolunda giderse, Emma'yı da yanımda getireceğim.

Ertesi akşamüstü üç çeyrekte, Persky sihirbaşlığını yeniden kullandı. Kugelmass Emma'nın önünde beliriverdi, istekli istekli gülümsüyordu. İkisi Yonville'de Binet'le birkaç saat geçirdiler, sonra da Bovary arabasına bindiler. Persky'nin öğrettiği gibi, sıkıca sarıldılar, gözlerini yumdular ve ona kadar saydılar. Gözlerini açtıklarında, araba Plaza Hotel'in yan kapısına doğru yol alıyordu. Kugelmass otelde önceden bir oda ayırtmıştı.

"Harika! Herşey düşlediğim gibi," dedi Emma, yatakodasında sevinçten fır fır dönüp, pencereden kenti incelerken. "F.A.O. Schwarz orda. Şurda da Central Park, ya Sherry hangisi? Oh, işte gördüm. Herşey olağanüstü."

Yatağın üstünde Halston ve Saint Laurent'dan kutular vardı. Emma paketlerden birini açıp bir çift siyah saten çamaşırı kusursuz bedenine koydu.

"Bunlar Ralph Lauren'dan," dedi Kugelmass. "Bunun içinde milyonluk gibi duracaksın. Gel, şekerim, bir öpücük ver."

"Hiç bu kadar mutlu olmamıştım," diye ciyakladı Emma aynanın önünde dururken, "Haydi kente gidelim. Chorus Line'ı, Guggenheim'ı ve şu hep sözettiğin Jack Nicholson'ı görmek istiyorum. Filmi oynuyor mu şu sıralar?"

"Aklım ermedi," dedi bir Stanford profesörü." Önce Kugelmass adlı yabancı bir adam, şimdi de kadın kitaptan yokoldu. Klasiklerin en iyi tarafı da bu işte, her okuyuşta yeni bir şey keşfediyorsun."

Sevgililer neşeli bir haftasonu geçirdiler. Kugelmass Daphne'ye Boston'da bir sempozyumda olacağını ve Pazartesi döneceğini söylemişti. Her anın tadını çıkararak, o ve Emma filmlere gittiler, Çin mahallesinde yemek yediler, bir diskotekte iki saat geçirdiler ve bir TV filmiyle yatağa girdiler. Pazar günü öğleye kadar uyudular, Soho'yu ziyaret ettiler, Elaine'de ünlüleri seyrettiler. Pazar gecesi dairelerinde havyar yeyip şampanya içtiler ve şafak sökene kadar konuştular. O sabah, Persky'nin evine giderken takside Kugelmass çok heyecanlıydı, ama değdi, diye düşündü. Onu sık sık buraya getiremem, ama ara sıra Yonville'e kıyasla hiç de fena olmaz.

Persky'nin evinde Emma dolaba girdi, yeni giysi kutularını etrafına yerleştirdi ve Kugelmass'ı sevgiyle öptü. "Gelecek sefere benim yerim," dedi göz kırparak. Persky üç kere dolabı tıklattı. Hiçbirşey olmadı.

"Hımm," dedi Persky, başını kaşıyarak. Yine tıklattı, ama hâlâ sihir yoktur. "Bir aksilik olmalı." diye mırıldandı.

'Persky, şaka ediyorsun!" diye bağırdı Kugelmass. "Nasıl işlemez?"

"Sakin ol, sakin ol. Hâlâ dolapta mısın Emma?"

"Evet."

Persky yine tıklattı—bu kez daha güçlü.

"Hâlâ burdayım, Persky."

"Biliyorum, hayatım. Sıkı dur."

"Persky onu geri göndermek zorundayız," diye fısıldadı Kugelmass. "Ben evli bir adamım, üç saat sonra da bir dersim var. Şu aşamada temkinli bir maceradan fazlasına hazır değilim."

"Anlayamıyorum," diye mırıldandı Persky. "Öylesine güvenilir ufak bir hiledir ki."

Ama hiçbirşey yapamadı. 'Biraz zaman alacak," dedi Kugelmass'a. "Sökmem gerekecek. Seni sonra ararım."

Kugelmass Emma'yı bir taksiye bindirip Plaza'ya geri götürdü. Dersine ucu ucuna yetişebildi. Bütün gün telefon başındaydı, Persky'ye ve metresine. Sihirbaz, bozukluğun köküne inmenin birkaç gün süreceğini söyledi.

"Sempozyum nasıldı?" diye sordu Daphne o gece.

"İyi, iyi," dedi, sigarayı filitreli ucundan yakarak. "Neyin var? Kedi gibi gerginsin."

"Ben mi? Ha, ha, güleyim bari. Bir yaz gecesi kadar sakinim. Biraz yürüyeceğim." Kapıdan çıktı, bir taksiye atlayıp Plaza'ya fırladı.

"Böyle olmaz ki," dedi Emma. "Charles beni özleyecek."

'Sabırlı ol, tatlım," dedi Kugelmass. Solgun ve ter içindeydi. Onu yine öptü, asansöre koştu, Plaza'nın lobisinden Persky'ye telefon açtı, ve gece yarısından tam önce eve yetişti.

"Popkin'e göre, Krakow'da arpa fiyatları 1971'den bu yana sabit kalmamış," dedi Daphne'ye, ve yatağına girerken boş boş gülümsedi.

Bütün hafta böyle geçti.

Cumartesi gecesi Kugelmass Daphne'ye yetişmesi gereken başka bir sempozyum olduğunu söyledi, bu kez Syracuse'de. Aceleyle Plaza'ya gitti, ama ikinci haftasonu ilkine hiç benzemiyordu. "Ya romana geri döndür, ya da benle evlen," dedi Emma Kugelmass'a. "Bu arada, bir işe girmek veya ders almak istiyorum, çünkü bütün gün TV seyretmekten patladım."

"İyi. Parayı buna harcarız," dedi Kugelmass. "Oda servisi sayesinde, ağırlığının iki katını tüketiyorsun."

"Dün Central Park'ta Broadway'den olmayan bir yapımcıyla tanıştım, tam kafasındaki tasarının kadını olduğumu söyledi," dedi Emma.

"Kim bu soytarı?" diye sordu Kugelmass.

"Soytarı değil. Çok duyarlı, nazik ve sevimli. Adı Jeff—Bilmemne, ve şansını bir denemek istiyor."

O akşamüstü, Kugelmass Persky'ye gittiğinde sarhoştu.

"Sakin ol," dedi Persky. "Damarların tıkanacak."

"Sakin ol. Adam sakin ol diyor. Otel odasında bir roman karakteri gizliyorum, ayrıca karımın peşime özel bir detektif takmış olduğundan kuşkulanıyorum, sen sakin ol diyorsun."

"Tamam, tamam. Bir aksilik olduğunu biliyoruz." Persky sürünerek dolabın altına girdi ve büyük bir İngiliz anahtarıyla birşeye vurmaya başladı.

"Vahşi bir hayvan gibiyim," diye devam etti Kugelmass. "Kentte gizli gizli dolaşıyorum, Emma ve ben de burda birlikte olmaktan bıktık. Bir de tıpkı savunma bütçesine benzeyen bir otel hesabı çıktı başıma."

"Peki ben ne yapayım? Bu sihir dünyası," dedi Persky. "Hep nüanslarla dolu."

"Nüansına başlatma. Bu küçük fareyi Dom Perignon ve siyah yumurtalarla besliyorum, artı giysileri, artı Çevre Tiyatrosu'na yazıldı ve birden profesyonel fotoğraflara ihtiyaç duymaya başladı. Ayrıca, Persky, karşılaştırmalı edebiyat profesörü olan ve beni hep kıskanan Fivish Kopkind, Flaubert'in kitabında ara sıra ortaya çıkan karakterin ben olduğunu anlamış. Daphne'ye anlatacağım diye tehdid ediyor. Sonumu görüyorum: mahvoluş, nafaka, sonra da kodes. Madam

Bovary'yle zina suçundan, karım beni sürüm sürüm süründürecek."

"Ne dememi istiyorsun? Gece gündüz uğraşıyorum işte. Senin kişisel kaygılarına gelince, bu konuda yardımcı olamam. Sihirbazım ben, ruh doktoru değil."

Pazar akşamüstü, Emma kendini banyoya kilitleyip, Kugelmass'ın yalvarışlarına kulaklarını tıkadı. Kugelmass pencereden Wolfman Patinaj sahasına baktı ve intihar etmeyi düşündü. Alt kat olması çok kötü, diye geçirdi aklından, yoksa hiç düşünmez atlardım. Belki Avrupa'ya kaçıp hayata yeniden başlayabilirim... Belki de, **International Herald Tribune** satabilirim, şu genç kızların yaptığı gibi.

Telefon çaldı. Kugelmass ahizeyi mekanik olarak kaldırdı.

"Kızı getir," dedi Persky. "Galiba aksiliği düzeltttim."

Kugelmass'm yüreği yerinden sıçradı. "Ciddi misin?" dedi. "Becerdin mi?"

"Bozukluk vitesteymiş. Nerden nereye."

"Persky sen bir dahisin. Bir dakika sonra ordayız. Bir dakikadan da az."

Sevgililer yine sihirbazın evine koşturdular, ve Emma Bovary yine kutularıyla dolaba girdi. Bu kez öpücük yoktu. Persky kapıları kapattı, derin bir soluk aldı, ve kutuya üç kez vurdu. Güven verici pat sesi yine oldu, Persky içeri baktığında, dolap boştu. Madam Bovary romanına dönmüştü. Kugelmass rahat bir soluk verdi ve sihirbazın elini sıktı.

"Bitti," dedi. "Dersimi aldım. Bir daha dalavere yok, yemin ederim." Persky'nin elini yine sıktı ve aklından, ona bir boyunbağı göndermeli, diye geçirdi.

Üç hafta sonra, güzel bir bahar akşamı, Persky çalan kapıya baktı. Gelen Kugelmass'tı, yüzünde sersem bir ifade vardı.

'Pekâlâ Kugelmass," dedi sihirbaz. "Bu kez nereye?"

"Sadece bir kerelik," dedi Kugelmass. "Hava öyle güzel ki, ben de giderek gençleşmiyorum. Dinle, Portnoy'un **Şikayeti**'ni okudun mu? Maymun'u hatırlıyor musun?"

"Fiyat şimdi 25 dolar oldu, çünkü hayat pahalılaştı, ama sana yine yirmiliğe olur, başına o kadar dert açtığım için."

"Çok iyisin," dedi Kugelmass, dolaba girerken başında kalan bir iki tel saçı düzelterek. "Çalışacak mı?"

"Umarım. O tatsız olaydan sonra hiç denemedim."

"Seks ve romans," dedi Kugelmass dolabın içinden. "Güzel bir yüz için nelere katlanıyoruz."

Persky, **Portnoy'un Şikayeti**'nin bir kopyasını içeri soktu ve üç kez kutuya vurdu. Bu kez, pat sesi yerine boğuk bir patlama oldu, ardından bir dizi çatırtı ve bir kıvılcım yağmuru. Persky geri sıçradı, kalbi sıkıştı ve düşüp öldü. Dolap alev aldı ve sonunda bütün ev yanıp kül oldu.

Kugelmass bu felaketten habersiz, kendi sorunlarıyla uğraşıyordu. **Portnoy'un Şikayeti**'ne veya başka bir romana geçmemişti nedense. 'Kısa Yoldan İspanyolca' adlı eski bir ders kitabına yollanmıştı; ve arkasından büyük, kıllı bir düzensiz fiil olan tener fiili ('sahip olmak'), leylek bacaklarıyla onu kovalarken, zavallı Kugelmass çıplak, kayalık bir arazide, canını kurtarmak için koşuyordu.

Bir gün, belli bir neden olmaksızın, F. perhizini bozdu. Denetçisi Schnabel'la birlikte, bazı konuları görüşmek için bir lokantaya yemeğe gitmişti. "Konular"ın ne olduğu hakkında Schnabel kesin bir şey söylememişti. F.'yi bir gece önce arayıp, yemekte buluşmayı önermişti. "Birkaç sorun var," demişti telefonda. "Çözüm isteyen işler... Bekleyebilir, elbette. Belki başka bir zaman." Ama F. Schnabel'ın davetinin içeriği ve tonu üzerine öylesine iç kemirici bir kaygıya kapılmıştı ki hemen buluşmakta diretmişti.

"Bu gece birlikte yiyelim," dedi.

"Neredeyse geceyarısı oldu," diye karşı çıktı Schnabel.

"Olsun," dedi F. "Lokantanın kapısını kırmamız gerekecek ama farketmez."

"Saçma. Bu iş bekleyebilir," diye atıldı Schnabel ve telefonu kapattı.

F. solumakta güçlük çekmeye başlamıştı bile. Ne yaptım, diye düşündü. Kendimi Schnabel'ın önünde aptal yerine koydum. Pazartesiye kalmaz bütün şirkette duyulur. Üstelik bu ay gülünç düşürüldüğüm ikinci defa oluyor bu.

Üç hafta önce F. Fotokopi Odası'nda bir ağaçkakan gibi davranırken yakalanmıştı. Her zaman mut-

laka ofisten biri onunla arkasından alay ediyordu. Bazen, çabucak arkasını dönünce, otuz kırk iş arkadaşını kendisinden birkaç santim uzakta dil çıkarmış halde yakalıyordu. İşe gitmek bir karabasandan farksızdı. Bir kere, masası arka tarafta, pencereden uzaktaydı, karanlık ofise erişen bir parçacık temiz hava da böylece F. içine çekemeden öteki adamlar tarafından solunuyordu. Koridorda yürürken her gün düşman yüzler hesap defterlerinin üstünden onu süzüyor, baştan ayağa onu tartıyorlardı. Bir keresinde, ikinci dereceden bir yazman olan Traub kibarca başıyla selam vermiş, ama F. buna karşılık verince, Traub ona bir elma fırlatmıştı. Daha önceden de, Traub, F.'ye vaadedilen terfiyi elde etmiş, masasına yeni bir sandalye verilmişti. Halbuki, F.'nin sandalyesi yıllar önce çalınmış olmasına rağmen, sonsuz bürokrasi yüzünden bir yenisini bir türlü isteyememişti. O zamandan beri her gün masasının başında ayakta duruyor, daktilo yazarken kamburu çıkıyordu. İşin kötüsü, ötekilerin kendisiyle alay ettiklerinin de farkındaydı. Bu olay geliştiği sırada F. yeni bir sandalye istemişti.

"Üzgünüm," demişti Schnabel, "ama bunun için Başkan'ı görmen gerek."

"Evet, evet tabii," diye katılmıştı F., ama Başkan'ı görme zamanı geldiğinde randevu ertelenmişti. "Sizi bugün göremez," demişti bir yardımcısı. "Bazı silik düşünceler belirdi kafasında, hiç kimseyi kabul etmiyor." Haftalar geçmiş, F. durmadan Başkan'ı görmeye çalışmıştı, ama boşuna.

"Bütün istediğim bir sandalye," dedi babasına. "İşimin üzerine eğilmek beni o kadar rahatsız etmiyor, ama ne zaman ara verip ayaklarımı masaya uzatsam, arka üstü düşüyorum."

"Süprüntü," dedi babası tatsız tatsız. "Hakkında iyi şeyler düşünselerdi, şimdiye oturmuş olurdun."

"Anlamıyorsun," diye haykırdı F. "Başkan'ı görmeye çalıştım, ama hep meşgul. Halbuki ne zaman penceresinden içeri bir göz atsam, onu hep Çarliston yaparken görüyorum."

"Başkan seni hiç kabul etmeyecek," dedi babası, bir bardağa şeri koyarak. "Zayıf başarısızlıklara ayıracak zamanı yok. Gerçek şu ki, Richter'in iki sandalyesi var. Biri çalışırken oturmak için, öbürü okşayıp tatlı sözler mırıldanmak için."

Richter! diye düşündü F., o aptal karın ağrısı, belediye başkanının karısıyla yıllarca yasak bir aşk macerası yaşamıştı, kadın öğreninceye kadar! Richter bundan önce bankada çalışmış, ama bazı açıklar ortaya çıkmıştı. Önce zimmetine para geçirmekle suçlanmış, ama sonra parayı yediği açığa çıkmıştı. "Çok selülozlu, değil mi?" diye sormuştu polise masum masum. Bankadan atılmış ve F.'nin şirketinde çalışmaya başlamıştı, herkes akıcı Fransızcasının, Paris hesaplarını idare etmede onu yetkin kıldığı görüşündeydi. Beş yıl sonra, tek kelime Fransızca konuşamadığı, yaptığı tek şeyin, dudaklarını büzerek sahte bir aksanla saçma sapan heceler söylemek olduğu öğrenilmişti. Kademesi düşürülmüşse de, Richter patronun yeniden beğenisini kazanmanın yolunu bulmuştu. Bu kez işvereni, şirketin yalnızca ön kapıyı açıp müşterilerin girmesine izin vermekle kazancını iki katına çıkarabileceğine inandırmıştı.

"Sıkı adam şu Richter," dedi F.'nin babası. "Onun için iş dünyasında hep ileri gider, sen de böyle düşkırıklığı içinde sürünürsün işte, mide bulandırıcı, leylek bacaklı, yalnızca ezilmeye layık bir böcek gibi."

F babasının ileri görüşlülüğünü kutladıysa da, gün ilerledikçe tanımlanmaz bir biçimde bunalmaya başladı. Perhiz yapıp, böylece daha eli yüzü düzgün gözükmeye karar verdi. Şişman olduğundan değil, ama kentte dolaşan üstü kapalı sözler onu kaçınılmaz olarak, kendine bazı çevrelerde "umutsuz derecede iri" gözüyle bakıldığı kuruntusuna kapılmaya itmişti. Babam haklı, diye düşündü. Mide bulandırıcı bir böceğe benziyorum. Tevekkelli değil, terfi isteğimde Schnabel üstüme D.D.T. püskürttü! Ben sefil, kocaman, herkesi tiksindiren pis bir böceğim. Ayak altında çiğnenmeye, vahşi hayvanlar tarafından lime lime edilmeye layığım. Yatağın altında pislik içinde yaşamalı, veya utanç içinde gözlerimi oymalıymışım. Yarın mutlaka perhize başlamam gerek.

O gece, F. kendi hakkında çakı gibi düşler gördü. İncecikti, gıcır gıcır dar pantolonlara sığabiliyordu— sadece bazı konularda ünleri olan adamların giyebileceği türden pantolonlara. Düşünde büyük bir zerafetle tenis oynadı, seçkin yerlerde mankenlerle dans etti. Düş. F.'nin çırılçıplak, Bizet'nin "Matador'un Şarkısı" müziğine ayak uydurup, "Fena değil, ha?" diyerek Borsa katında çalımla yürümesiyle son buldu.

Ertesi sabah neşeyle uyanmış, birkaç haftalık perhizden sonra yedi kilo vermişti. Kendini daha iyi hissetmekle kalmamış, şansı da dönmüştü.

Bir gün ona 'Başkan sizi görmek istiyor," dediler.

Kendinden geçmiş bir halde F. büyük adamın huzuruna çıkarıldı ve övgüler aldı.

"Duydum ki protein almakla meşgulmüşsünüz," dedi Başkan.

"Yağsız etler ve tabii ki salata," diye karşılık verdi F. "Yani, arada bir ekmek olabilir, ama tereyağı ve öteki karbonhidratlar kesinlikle yasak."

"Çok etkileyici," dedi Başkan.

"Daha çekici olmakla kalmıyorum, kalp krizi ve şeker hastalığı olasılığını da büyük ölçüde azaltıyorum böylece," dedi F.

"Tüm bunları biliyorum," dedi Başkan sabırsızlıkla.

"Belki artık bazı konulara dikkatinizi çekebilirim," dedi F. "Yani, bu formumu sürekli korursam."

"Göreceğiz, göreceğiz," dedi Başkan. "Ya kahve?" diye devam etti kuşkuyla. "Sütle yarı yarıya karışık mı içiyorsunuz?"

"Yo, hayır" dedi F. "Yalnızca kaymağı alınmış sütle. Sizi temin ederim efendim, artık bütün yemeklerim zevksiz birer etkinlik haline geldi."

"İyi, iyi. Yakında yine konuşuruz."

O gece F. Bayan Schneider'la olan nişanını bozdu. Ona, trigliserid düzeyindeki keskin düşüş yüzünden bir zamanlar yaptıkları planların artık geçersiz olduğunu açıklayan bir not yazdı. Anlayış göstermesini rica edip, eğer kolestrolü 190'ın üzerine çıkarsa onu yine arayacağını belirtti.

Sonra da Schnabel'la yenilecek yemek gelip çattı— F. için süzme peynir ve şeftaliden oluşan küçük bir öğün. F. Schnabel'a kendisini neden çağırdığını sorunca, öteki kaçamaklı yanıtlar verdi. "Sadece çeşitli seçenekleri gözden geçirmek için," dedi.

"Hangi seçenekler?" diye sordu F. Hatırladığı kadarıyla, aklına gelen pek önemli bir konu yoktu.

"Bilmiyorum. Kafam bulanık, yemeğin amacını tamamen unuttum."

"Evet ama, birşeyler gizliyorsunuz gibime geliyor," dedi F.

"Saçma. Biraz tatlı ye," diye karşılık verdi Schnabel.

"Hayır teşekkürler, Herr Schnabel. Yani, perhizdeyim de."

"Krema yemeyeli ne kadar oldu? Veya ekler?"

"Birkaç ay," dedi F.

"Canın çekmiyor mu?" diye sordu Schnabel.

"Tabii çekiyor. Bol miktarda tatlıyı mideye indirmek elbette hoşuma gider. Yine de ,disiplin gereği... anlarsınız ya."

"Sahi mi?" diye sordu Schnabel, çukulata kaplı pastasını ağzımda evirip çevirerek, F. adamın duyduğu zevki iyice hissetsin diye.

"Bu kadar katı olman çok yazık. Hayat kısa. Bir ısırık olsun almaz mısın?" Schnabel hain hain gülümsüyordu. Çatalına bir lokma batırıp F.'ye uzattı.

F.'nin başı dönmeye başladı. "Aslında," dedi, "perhizime yarın da devam edebilirim herhalde."

"Elbette, elbette," dedi Schnabel. "Çok doğru söylüyorsun."

F. direnebilirdi ama yenik düştü. "Garson," dedi titreyerek, "bana da bir ekler."

"Güzel, güzel," dedi Schnabel. "İşte bu! Bizim gibi ol. Geçmişte daha yumuşak başlı olsaydın, çoktan çözülebilecek sorunlar şimdiye sona ermiş olurdu—anlarsın ya."

Garson ekleri getirip F.'nin önüne koydu. F. adamın Schnabel'a göz kırptığını sandı ama emin değildi. Her tadımda zevkten içi eriyerek yapışkan tatlıyı yemeye başladı.

"Güzel, değil mi?" diye sordu Schnabel, ben ada-

mımı bilmez miyim gibisinden bir sırıtışla. "Kalori dolu, tabii."

"Evet," diye mırıldandı F., deli gibi titreyerek. "Doğruca kalçalarıma gidecek."

"Kalçalarına ha?" diye sordu Schnabel.

F. soluk almakta güçlük çekiyordu. Aniden bedeninin her damarını pişmanlık bastı. Ulu Tanrım, ne yaptım ben! diye düşündü. Perhizi bozdum. Bir pasta yedim, belirtileri bile bile! Yarın giysilerimi genişletmek zorunda kalacağım!

"Birşey mi oldu efendim?" diye sordu garson, Schnabel'la birlikte gülümseyerek.

"Evet, ne oldu?" diye sordu Schnabel. "Suç işlemiş gibi bir halin var."

"Lütfen! Şimdi tartışamam! Hava almam gerek! Siz ödeyebilir misiniz, gelecek sefere de ben öderim."

"Elbette," dedi Schnabel. "Ofiste görüşürüz. Başkan bazı harcamalar için seni görmek istiyormuş."

"Ne? Ne harcaması?" diye sordu F.

"Tam olarak bilmiyorum. Bazı söylentiler dolaşıyor. Kesin birşey yok. Yetkililerin yanıtlanmasını istediği birkaç soru. Bekleyebilir, tabii, hâlâ doymadıysan, Fıçıcığım."

F. masadan fırladı, sokaklarda deli gibi koşarak evine geldi. Kendini babasının önünde yere attı ve ağlamaya başladı.

"Baba, perhizimi bozdum," diye inledi. "Bir zayıflık anında tatlı ısmarladım. Lütfen affet beni. Senden merhamet diliyorum!"

Babası sakin sakin dinleyip, "Seni ölüme mahkûm ediyorum," dedi.

"Anlayacağını biliyordum," dedi F., ve iki adam kucaklaşıp, başkalarıyla çalışmaya daha çok boş zamanlarını ayırma konusundaki kararlarını pekiştirdiler.

BIR DELİNİN ÖYKÜSÜ

Delilik göreceli bir kavramdır. Hangimizin gerçekten deli olduğunu kim kesin olarak bilebilir? Central Park'ta üzerimde güve yenikli giysiler, yüzümde bir ameliyat maskesi, devrimci sloganlar atıp, isterik isterik gülerek dolaşırken, bu yaptıklarımın o kadar da mantık dışı olduğundan bugün bile emin değilim. Çünkü, sevgili okurum, ben her zaman, herkesin "New York sokak çılgını" dediği, o çöp tenekelerini eşeleyip alışveriş çantasını ip parçaları ve şişe kapaklarıyla dolduran tiplerden biri değildim. Hayır, ben bir zamanlar, yukarı Doğu Yakası'nda oturan, kahverengi bir Mersedes'le şehirde caka satan, üzerimde çeşit çeşit gözalıcı Ralph Laureen tüvitlerimle çok başarılı bir doktordum. Benim, yani üstün zekâsı ve amansız ters el vuruşlarıyla böbürlenen ve bir zamanlar tiyatro açılışlarında, Sardi'nin Yerinde, Lincoln Merkezinde, Hamptonlar'da sık sık rastlanan bir yüz olan Dr Ossip Parkis'in şimdi bazen sırt çantam ve fırıldak şapkamla, yüzümde bir karış sakal Broadway'den aşağı tekerlekli patenle kaydığıma inanmak ne kadar zor.

Bu onurlu yerden düşmeme neden olan ölümcül çelişki şuydu. Çok önem verdiğim bir kadınla birlikte yaşıyordum; alımlı, hoş bir kişiliği ve zekâsı olan, bilgili, şakadan anlayan, beraber vakit geçirmenin tam

bir zevk olduğu bir kadın. Ama (bunun için Kader'e lanet ediyorum) beni cinsel açıdan heyecanlandırmıyordu. Bu yüzden, her gece Tiffany Schmeederer adlı bir fotomodelle buluşmak için kente sıvışıyordum; insanın kanını donduran dünya görüşü, her gözeneğinden yayılan erotik ışıltıyla ters orantılı bir kadın. Kuşkusuz, sevgili okurum, "bitmek tükenmek bilmeyen bir beden" deyişini duymuşsunuzdur. İşte Tiffany'nin bedeni yalnız bitip tükenmemekle kalmıyor, beş dakikalık bir kahve molası bile vermiyordu. Saten gibi bir ten, aslan yelesi gibi kestane saçlar, uzun, sütun gibi bacaklar ve ellerinizi herhangi bir yanında gezdirmenin Cyclone'a binmeye benzediği öylesine kıvrak bir beden. Bu, tabii ki, aynı evi paylaştığım, zeka parıltıları saçan, hatta derinlikli Olive Chomsky'nin fizyonomik açıdan hantal biri olduğu anlamına gelmiyor. Hiç değil. Aslında, büyüleyici ve akıllı entellektüellerin, kabaca söylemek gerekirse, kadın kılığında mekaniklerin sahip olduğu özelliklerin hepsini kendinde toplayan güzel bir kadındı Olive. Belki de bu durum, belli bir açıdan üzerine ışık düştüğünde, sözle anlatılmaz biçimde Rifka Teyzemi andırmasmdan ileri geliyordu. Olive gerçekte annemin kızkardeşine benzediğinden değil. (Bu arada, Rifka'nın görünüşü, Eskenazi folklorundaki Golem adlı karakterinki gibidir). Sadece göz çevresinde belli belirsiz bir benzerlikti bu, o da gölgeler gerektiği gibi düşerse. Belki bu bir inzest tabusu, belki de Tiffany Schmeederer'inki gibi bir yüz ve beden ancak birkaç milyon yılda bir geldiği ve genellikle de bir buz çağı veya dünyanın yanarak yokolmasının habercisi olduğu içindi. Burda önemli olan, iki kadının da en iyi yönlerine gereksinmem oluşuydu.

İlk önce Olive'le karşılaştım. Ama bu sonsuz bir ilişki zincirinden sonra oldu, eşlerimin hep geride özleyeceğim birşeyler bıraktıkları ilişkiler. İlk karım akıllıydı ama şakacılıktan nasibini almamıştı. Marx Kardeşler'den Zeppo'nun daha komik olduğuna inanırdı. İkinci karım güzeldi, ama gerçek tutkudan yoksundu. Bir keresinde, hatırlıyorum, sevişirken, tuhaf bir göz yanılsaması olmuş ve bir an için sanki hareket ediyormuş gibi görünmüştü. Üç ay birlikte yaşadığım Sharon Pflug çok düşmancaydı. Whitney Weisglass fazla hoşgörülüydü. Şen bir dul olan Pipa Mondale'se Laurel ve Hardy biçimindeki mumları savunmak gibi ölümcül bir yanılgıya düştü.

İyi niyetli arkadaşlar önceden tanışmadığım kadınlarla ardı arkası kesilmeyen randevular ayarladılar, hepsi de mutlaka ve mutlaka H.P. Lovecraft'ın sayfalarından. Umutsuzluk içinde karşılık verdiğim New York Kitap Eleştirileri'ndeki ilanlar da boşa gitti: çünkü, "otuzundaki kadın yazar" altmışında çıktı, "Bach ve Beowulf'tan hoşlanan liseli kız" Grendel'e benziyordu, "Bay Area eşcinseli" de iki taraflı istekleriyle pek uyuşmadığını söyledi. Bu, ara sıra karşıma bir fıstık çıkmadı demek değil tabii: yani, şehvetli, akıllı, etkileyici yanları ve alımlı tavırları olan güzel bir kadın. Ama, Tevrat'tan veya Mısırlıların Ölülerin Kitabı'ndan kalma dedem yaşında kurallara uyarak bu kez de onlar beni reddetti. Böylece dünyanın en mutsuz erkeği haline geldim. Dıştan bakıldığında iyi bir yaşam için gerekli her nimete sahiptim. Ama, içten içe, umutsuzca, beni her yönüyle doyuracak bir sevgi arıyordum.

Yalnızlık içinde geçen geceler beni kusursuzluğun estetik değerlerini incelemeye itti: Hyman Amcamın

aptallığı dışında, doğada gerçekten "kusursuz" birşey var mıydı? Ben kimdim de kusursuzluk arıyordum? Ben, binbir kusurumla. Kusurlarımın bir listesini yaptım, ama 1) Bazen şapkasını unutur;'dan ileri gidemedim.

"Anlamlı bir ilişkisi" olan bir tanıdığım var mıydı? Anam ve babam kırk yıldan fazla beraber oturmuşlardı, ama sadece inat yüzünden. Hastane'den Doktor Greenglass, "nazik olduğu için" Feta peynirine benzeyen bir kadınla evlendi. İris Merman, üçlüeyalet alanında oy vermek için kaydolan herkesle kırıştırdı. Hiç kimsenin ilişkisi aslında mutlu değildi. Çok geçmeden karabasanlar görmeye başladım.

Düşümde bir bekârlar-barına girdim ve bir gezici sekreter çetesinin saldırısına uğradım. Bana bıçak savurup, Queens ilçesi üzerine güzel şeyler söylemeye zorladılar. Ruh doktorum uzlaşmamı önerdi. Hahamın "dur, otur artık," dedi, "Bayan Blitzstein gibi bir kadına ne dersin? Çok güzel olmayabilir ama kenar mahalleye kaçak yiyecek sokup çıkarmakta ve ateşli silah kullanmakta üstüne yoktur." Asıl istediği bir kahvede garsonluk yapmak olan bir aktrisle tanıştım, ilk başta umut verdiyse de, kısa bir yemek boyunca, söylediğim her şeye "İşte bu harika" karşılığını verince iş değişti. Sonra bir akşam, hastanede geçen yorucu bir günün sonunda biraz gevşemek için yalnız başıma bir Stravinsky konserine gittim. Arada Olive Chomsky'yle tanıştım ve yaşantım değişiverdi.

Eğitim görmüş, Eliot'dan ezbere şiir okuyan, tenis oynayan ve piyanoda Bach'ın "İki Kısım Buluşlar"ını çalabilen inatçı Olive Chomsky. Ayrıca, "Aman tanrım" gibi şeyler söylemeyen, Pucci ya da Gucci marka hiçbirşey giymeyen, country müzik ve radyo saatlerini dinlemeyen Olive Chomsky. Ve her nasılsa,

ağza alınmayacak şeyleri anında yapmaya, hatta başlatmaya her zaman istekli olan Olive Chomsky. Onunla ne neşeli aylar geçirdik, ta ki cinsel dürtüm (Guinness **Rekorlar Kitabı**'na geçmiştir sanırım) sönene dek. Konserler, filmler, yemekler, haftasonları, Pogo'dan Rig-Veda'ya kadar herşey üzerine bitmek tükenmek bilmeyen harika tartışmalar. Bir tek gaf bile yapmadı. Sadece sezgi. Bir de zeka. Ve tabii hakeden her hedefe gösterilen yeter derecede düşmanlık: politikacılara, televizyona, estetik yüz ameliyatlarına, konut tasarılarının mimarisine, erkeklerin tatil günü giysilerine, film kurslarına ve konuşmaya "esasında" sözüyle başlayan insanlara. Ah, serseri bir güneş ışınının bu anlatılmaz yüz çizgilerini ortaya çıkarıp Rifka Teyzenin duygusuz görüntüsünü aklıma getirdiği güne lanet olsun! Ayrıca, Soho'da bir çatıkatı partisinde, türünün ilk örneği olan erotik Tiffany Schmeederer'in, ekose yünden soket çorabını çekerken bana, çizgi filmlerdeki farelerinkine benzeyen bir sesle "Ne burcusun" diye sorduğu güne de lanet olsun! Masallarda kurt haline gelen insanlar gibi yüzümde hissedilir biçimde kıl ve dişler çıkarken, kendimi, bir aydın olarak ilgi duyduğum alanları, alfa dalgaları ve İrlanda mitolojisindeki cinlerin altın bulma yetenekleri gibi önemli sorunlarla yarıştıran astroloji konusunda kısa bir tartışmayla onu hoşnut etmek zorunda hissettim.

Saatler sonra, bikini iççamaşırlarının son parçası da ayak bileklerinden sessizce yere kayarken, mumsu bir eriyiş aşamasına gelip anlatılmaz bir biçimde Hollanda Ulusal Marşına daldım. Uçan Walleda'lar gibi sevişmeye koyulduk. Ve böylece başladı.

Olive'e tanıklar. Tiffany'yle gizli buluşmalar. Soh-

vetimi başka yerde giderirken sevdiğim kadına bahane bulmalar. Dokunuşu, kıpırdayışı, kafatasımın bir frizbi gibi yerinden fırlayıp boşlukta bir uçan daire gibi dolanmasına neden olan boş, küçük bir yo-yoyla giderdiğim şehvetim. Düşlerimin kadınına olan sorumluluğumdan, Emil Jannings'in Mavi Melek'te yaşadığına benzer bedensel bir saplantı uğruna vazgeçiyordum. Bir keresinde hastaymışım gibi yapıp, Olive'i bir Brahms senfonisine annesiyle gönderdim; bütün bunlar da, televizyonda "İşte Hayatınız"ı seyretmek için—çünkü "Johnny Cash çıkacak!" mış—uğramamda direten şehvetli tanrıçamın gerizekalı kaprislerini doyurmak için. Ama yine de, program boyunca oturarak görevimi yaptıktan sonra, reostaları kısıp libidomu Neptün gezegenine göndererek beni ödüllendirdi. Başka bir zaman, Olive'e sakin sakin gazete almaya gittiğimi söyledim, sonra Tiffany'nın evine kadar yedi blok koştum, asansöre bindim, ama şans bu ya, lanet olası asansör bozuldu kaldı. Kafese kapatılmış bir puma gibi katlar arasında indim çıktım, alevlenen isteklerimi dindiremeden ,daha kötüsü, eve uygun bir saatte dönemeden. Sonunda bir itfaiyeci tarafından kurtarıldım ve isteri krizleri arasında Olive için, başrolde ben, iki soyguncu ve Loch Ness canavarı olan bir masal uydurdum.

Allahtan, şans bu kez benden yanaydı çünkü eve döndüğümde uyuyordu. Olive, doğuştan içinde olan iyiliği yüzünden, onu başka bir kadınla aldatabileceğimi düşünmüyordu bile, bedensel ilişkilerimiz giderek azaldığı için de, dayanıklılığımı en azından kısmen onu tatmin edecek biçimde idareli kullanıyordum. İçimde atamadığım bir suçluluk duygusu, çok çalışmaktan yorulduğuma dair inanılması güç tanık-

lar buluyordum, o da bunları bir meleğin safdilliliğiyle kabul ediyordu. Aslında, bütün bu işkence aylar geçtikçe beni biraz daha çökertiyordu. Giderek, Edvard Munch'ın "Çığlık"ındaki tipe daha çok benzemeye başladım.

İçinde bulunduğum bu çıkmaza acıyın, sevgili okurlarım! Bu, belki de çağdaşlarımın çoğunu üzen çıldırtıcı belaya acıyın. Karşı cinsin tek bir üyesinde gereksenen şeylerin tümünü hiç bulamamak. Bir yanda, uzlaşmanın ağzı açık bekleyen ateşli uçurumu. Öte yanda, insanın moralini bozan, insanı sinirlendiren aşk oyunları. Fransızlar haklı mıydı? İnsanın hem karısı hem de metresi olması, böylece, iki tarafa karşıladıkları gereksinme oranında sorumluluk duyulması? Böyle bir düzenlemeyi Olive'e önersem, sağolsun anlayışlı olduğu için, İngiliz şemsiyesinin üzerinde kazığa sokulup işimin bitmesi olasılığının çok yüksek olduğunu biliyordum. Giderek bitkinleştim, umutsuzluğa kapıldım, hatta intiharı bile düşündüm. Kafama bir tabanca dayadım, ama son anda sinirlerim boşaldı ve havaya ateş ettim. Mermi tavanı delip geçerek üst kattaki Bayan Fitelson'ın doğruca kitaplığına fırlayıp, tatil günleri bitene dek orada tünemesine neden oldu.

Sonra bir gece herşe yaydınlandı. Birden beynimde, ancak LSD'nin yaratabileceği bir aydınlıkla, izleyeceğim yol belli oldu. Olive'i Elgin'de bir Bela Lugosi filmine götürmüştüm. En önemli sahnede, deli bir bilim adamı olan Lugosi, ikisi de bir elektrik fırtınası süresince ameliyat masalarına bağlanmış halde, şanssız bir kurbanının beynini bir gorilinkiyle değiştirir. Eğer böyle birşey kurgu dünyasında bir senarist tarafından tasarlanabiliyorsa, benim gibi yetenekli bir cerrah, gerçek yaşamda, aynı şeyi pekâlâ başarabilirdi.

Eee, sevgili okurum, sizi halk zihniyetinin kolay kolay anlayamayacağı oldukça teknik ayrıntılarla sıkmayacağım. Sadece şu kadarını söyleyeyim ki, karanlık ve fırtınalı bir gecede, bir siluet, (birinin bedeni erkeklerin arabalarını kaldırıma çıkartacak denli biçimli olan) iki bayıltılmış kadını Beşinci Çilek Caddesi'ndeki kullanılmayan bir ameliyat odasına tıkıştırırken görüldü. Orada, gökte sivri uçlu şimşekler çatırdarken, o zamana dek yalnızca selüloid hayal dünyasında—o da, günün birinde boru bükme aletini sanat başyapıtına çevirecek olan bir Macar aktörü tarafından—gerçekleştirilmiş bir ameliyat yaptı.

Sonuç? Tiffany Schmeederer, aklı şimdi Olive Chomsky'nin daha az gösterişli bedeninde, kendini cinsel bir nesne olma lanetinden kurtulmuş buldu. Darwin'in öğrettiği gibi, çok geçmeden keskin bir zeka geliştirdi ve Hannah Arendt'inki kadar olmasa da, bu zeka, onun astrolojinin saçmalığının farkına varıp mutlu bir evlilik yapmasma neden oldu. Olive Chomsky ise, ben çevremdekilerin gıptayla baktıkları biri haline gelirken, birdenbire, öteki üstün niteliklerinn yanısıra kozmik bir topografinin sahibi ve sonra da karım oldu. Tek terslik şuydu ki, Olive'le geçen ve Binbirgece Masalları'ndakinin tıpatıp aynısı olan birkaç olağanüstü aydan sonra, anlatılmaz biçimde, bu düşsel kadından sıkılmaya başladım ve onun yerine, Billie Jean Zapruder adlı, tahta gibi çocuksu bedeni ve Alabama aksanı yüreğimi yerinden fırlatan bir hostese karşı büyük bir tutkuya kapıldım. İşte iş bu aşamaya gelmişken hastanedeki görevimden istifa ettim, fırıldak şapkamı ve sırt çantamı takıp Broadway'den aşağı tekerlekli patenle kaymaya başladım.

Brooklyn: Ağaçlı yollar. Köprü. Her yerde kiliseler, mezarlıklar. Şekerci dükkanları. Küçük bir oğlan çocuğu, sakallı yaşlı bir adamın karşıdan karşıya geçmesine yardım ediyor ve "İyi Pazarlar" diyor. Yaşlı adamsa gülümsüyor ve piposunu çocuğun başına boşaltıyor. Çocuk ağlayarak evine koşuyor... Kente boğucu bir sıcak, bir nem çöküyor. Sakinler yemekten sonra, oturup konuşmak için caddeye açılır kapanır sandalyeler çıkarıyorlar. Ansızın kar yağmaya başlıyor. Herkeste bir şaşkınlık. Bir satıcı, sıcak tuziu-gevrekler satarak caddeden geçiyor. Köpeklerin saldırısına uğrayıp bir ağaca tırmanıyor. Ama ne yazık ki, ağacın tepesinde daha çok köpek var.

"Benny! Benny!" Bir anne oğlunu çağırıyor. Benny daha onaltı yaşında ama poliste kaydı var. Yirmialtı yaşına geldiğinde elektrikli sandalyeye gidecek. Otuzaltı yaşında asılacak. Elli yaşındaysa kendine bir kurutemizleme dükkanı açacak. Şimdi annesi kahvaltı hazırlıyor, ailesi taze ekmeğe para veremeyecek kadar yoksul olduğundan, reçeli News gazetesine sürüyor.

Ebbets Sahası: Taraftarlar, sağ-saha duvarına çarpan kendi hedeflerine ait topları kapmak umuduyla Bedford Bulvarı boyunca sıralanmışlar. Karşılıklı yapılan sekiz sonuçsuz vuruştan sonra, kalabalıktan bir

gürültü kopuyor. Duvarın üstünden bir top geliyor; meraklı taraftarlar topu yakalamak için itişip kakışıyorlar! Her nedense, bu bir futbol topu—nedenini kimse bilmiyor. Mevsimin sonlarına doğru Brooklyn Dodgers'ın sahibi, kısa-vuruşçusunu Pittsburgh'dan bir sol-açıkla; sonra da kendini, Boston'da Braves'in sahibi ve en küçük iki çocuğuyla değiş tokuş edecek.

Sheepshead Körfezi: Kayış suratlı bir adam, katıla katıla gülerek yengeç ağlarını çekiyor. Dev bir yengeç kıskaçlarıyla adamın burnunu yakalayıveriyor. Adam gülmüyor artık. Adamı bir yandan kendi arkadaşları, öbür yandan da yengecin arkadaşları çekiyor. Ama yararı yok. Güneş batıyor. Hâlâ bu işle uğraşıyorlar.

New Orleans: Yağmur altında bir caz band mezarlıkta durmuş yash havalar çalarken, bir ceset toprağa veriliyor. Şimdi de canlı bir marşa başlayıp, alayı geri, kente götürüyorlar. Yarı yolda, birisi yanlış adamı gömdüklerinin farkına varıyor. Üstelik, akraba da değiller. Gömdükleri adam ölü veya hasta bile değilmiş, aslında o sırada türkü çağırıyormuş. Mezarlığa dönüp zavallıyı topraktan çıkarıyorlar; giysisini temizlettirip faturayı da ödemeye söz verdikleri halde, adam dava açacağım diye diretiyor. Bu arada, gerçek ölünün kim olduğunu kimse bilmiyor. Band çalmaya devam ederken, en kolay, ölü olanın aşağı ineceği varsayımıyla, oradakilerin hepsi sırayla gömülüyor. Çok geçmeden kimsenin ölmediği açığa çıkıyor, ama bu tatil telaşında yeni bir ceset bulmak için çok geç.

Bugün Karnaval. Her yerde biberli soslu yemekler. Cicili bicili giyinmiş bir kalabalık caddeleri doldurmuş. Karides giysili br adamı buharı tüten bir çorba ka-

zanına atıyorlar. Karşı çıkıyor ama kimse onun bir kabuklu-hayvan olmadığına inanmıyor. Sonunda sürücü ehliyetini çıkarıp gösterince serbest bırakıyorlar.

Beauregard Meydanı izleyici kaynıyor. Bir zamanlar Marie Laveau burada zenci büyüsü yaparmış. Şimdiyse yaşlı bir Haitili "büyücü" taş bebekler ve muskalar satıyor. Bir polis memuru ona, "Hadi, çek arabanı!" deyince, tartışma çıkıyor. Tartışma bittiğinde, polis memurunun boyu dört santim uzamış. Öfkeden kudurmuş halde, hâlâ adamı tutuklamaya çalışıyor, ama sesi o kadar yüksek ki, hiçkimse onu anlamıyor. O sırada bir kedi geçiyor caddeden, polis memuru hayatını kurtarmak için kaçmak zorunda kalıyor.

Paris: Islak kaldırımlar. Ve ışıklar—her yerde ışık var: Bir kaldırım kahvesinde bir adama rastlıyorum. Bu André Malraux. Ne tuhaf, o da benim André Malraux olduğumu sanıyor. Kendisinin André Malraux, benimse yalnızca bir öğrenci olduğumu açıklıyorum. Bunu duyunca rahatlıyor; çünkü Bayan Malraux'ya o kadar düşkünmüş ki, onun benim karım olduğunu düşünmeye dayanamazmış. Ciddi şeylerden konuşuyoruz; bana, insanın kendi kaderini seçmekte özgür olduğunu ve ölümün yaşamın bir parçası olduğu kavranmadıkça, varoluşun anlaşılamayacağını söylüyor. Sonra bana bir tavşan ayağı satmayı öneriyor. Yıllar sonra, bir yemekte karşılaşıyoruz, yine benim Malraux olduğumda ısrar ediyor. Bu kez, hiç sesimi çıkartmıyorum ve onun meyve kokteylini yemeye koyuluyorum.

Sonbahar. Paris başka bir grevle çalkalanıyor. Bu seferki akrobatlar. Kimse takla atmıyor diye kent telâş uğruyor. Çok geçmeden grev, önce hokkabazların, sonra da yantrilogların katılmasıyla büyüyor Parisli-

ler bu işlere hayati önemi olan hizmetler gözüyle bakıyorlar, pekçok öğrenci şiddete başvuruyor. İki Cezayirli, tezgah kurup işletirken yakalanıyor ve kafaları traş ediliyor.

Uzun kahverengi bukleli, yeşil gözlü, on yaşında bir kız çocuğu, İçişleri Bakanı'nın çikolatalı dondurmasının içine plastik bir patlayıcı gizliyor. Daha ilk ısırışta adam Fouquet'nin damından fırlıyor, ama bir tarafını kırmadan Les Halles'a iniş yapıyor. Les Halles ise artık yok.

Otomobille Meksika içinden: Akıl almaz bir yoksulluk. Geniş kenarlı şapka kümeleri Orozco'nun duvarlarını hatırlatıyor. Sıcaklık gölgede otuzsekiz derece. Yoksul bir Kızılderili bana jambonlu bir acılı-börek satıyor. Tadı harika, biraz buzlu suyla mideye indiriyorum. Midemde hafif bir bulanma hissedip, sonra da Flamanca konuşmaya başlıyorum. Birden karnımdan gelen hafif bir ağrı, pat diye kapanan bir kitap gibi kapanmama neden oluyor. Altı ay sonra, bir Meksika hastanesinde, tamamen kel, ve elimde sıkı sıkıya tuttuğum bir Yale bayrakçığıyla uyanıyorum. Korkulu bir deney olmuş, diyorlar ki, ateşten baygın halde ve ölümün eşiğindeyken, Hong Kong'dan iki takım elbise ısmarlamışım.

İyileşme dönemimi, bir sürü harika köylüyle dolu bir koğuşta geçiriyorum, sonradan bunların çoğuyla dost olacağım. Alfonso var, annesi matador olmasını istemiş. Önce bir boğa sonra da annesinden boynuz yemiş. Sonra Juan, adını bile yazamayan basit bir domuz çiftçisi, ama nasılsa ITT'den altı milyon dolar dolandırmayı becermiş. Ve yaşlı Hernandez, Zapata'nın

yanında yıllarca at koşturmuş, ta ki büyük devrimci onu, kendisini sürekli tekmelemekten tutuklattırıncaya dek.

Yağmur. Altı gün durmadan yağan bir yağmur. Ardından sis. Willie Maugham'la bir Londra barında oturuyorum. Sıkıntılıyım. Çünkü ilk romanım "Gururlu Kusturucu" eleştirmenlerce hiç iyi karşılanmadı. Üzerinde söylenen tek doğru dürüst laf da, Times'da, son cümleyle etkisini yitirdi; cümle şöyle diyordu: "Batı edebiyatında rakipsiz bir eşşekçe klişeler pisliği."

Maugham, bu alıntının pek çok biçimde yorumlanabileceğine karşın, en iyi yolun onu dergi reklamlarında kullanmamak olduğunu açıklıyor. Şimdi Eski Brompton yolunda geziniyoruz, yağmur yine başlıyor. Şemsiyemi Maugham'a veriyorum, o da alıyor, halbuki kendinin de bir şemsiyesi var. Maugham şimdi iki açık şemsiye taşırken, ben de yanında koşturuyorum.

"İnsan eleştirileri ciddiye almamalı," diyor. "İlk kısa öyküm bir eleştirmence fena halde suçlanmıştı. Düşündüm ve adam hakkında sert sözler söyledim. Sonra bir gün öyküyü yeniden okudum ve adamın haklı olduğunu anladım. Gerçekten de, derinliği olmayan, kötü kurulmuş bir öyküydü. Bu olayı hiç unutmadım ve yıllar sonra Luftwaffe Londra'yı bombaladığı sırada, eleştirmenin evinin üzerine bir ışık tuttum."

Maugham, üçüncü bir şemsiye daha alıp, açmak için duruyor. "Bir yazar olabilmek için," diye devam ediyor, "insan şanslardan yararlanmayı bilmeli, aptal gibi görünmekten de korkmamalı. Usturanın Kenarı'nı, başımda bir şapkayla yazdım. Yağmur'un ilk müs-

veddesinde Sadie Thompson bir papağandı. El yordamıyla aranırız. Tehlikeler göze alırız. İnsan Köleliği Üzerine'ye başlarken elimdeki tek şey 've' bağlacıydı. İçinde 've' olan bir öykünün güzel olabileceğini biliyordum. Sonra öykü yavaş yavaş biçimlenmeye başladı."

Hızla esen rüzgar Maugham'ın ayaklarını yerden kesip onu bir binaya çarpıyor. Maugham kıkırdıyor. Sonra genç bir yazara verilebilecek en büyük tavsiyede bulunuyor. "Bir soru cümlesinin sonuna soru işareti koy. Ne kadar etkili olduğuna kendin de şaşacaksın."

NE GÜNLERE KALDIK

Evet. İtiraf ediyorum. Ben, yumuşak başlı ve bir zamanlar umut vaadeden Willard Pogrebin, Amerika Birleşik Devletleri Başkanına ateş ettim. Allahtan, orada bulunanların şansına, toplanmış kalabalıktan biri elimdeki Luger'a çarptı da, mermi, bir McDonald's levhasından sekerek Himmelstein'ın Sosis Mağazasındaki bir domuz sosisine saplandı. Ufak bir çekişmeden sonra birkaç Federal, soluk borumu bir camadan bağı gibi düğümleyip beni etkisiz hale soktular ve soruşturma yapmak üzere bir arabaya tıkıp götürdüler.

Nasıl oldu da ben bu hale düştüm, diye merak ediyorsunuz tabii. Benim gibi belli bir siyasi görüşü olmayan biri; çocukluğunda tek tutkusu çelloyla Mendelson çalmak ve belki de dünyanın büyük başkentlerinde başarılar kazanmak olan biri. Neyse, herşey iki yıl önce başladı. Tıbbi nedenlerle ordudan terhis edilmiştim: haberim olmadan üzerimde uygulanan bazı bilimsel deney sonuçları yüzünden. İşin aslı şuydu ki, bir araştırma programı uyarınca bir kaçımıza liserjik asitle dolu kızarmış piliç yedirmişlerdi—bu program, bir insanın, Dünya Ticaret Merkezi'nden uçmaya kalkmadan önce ne kadar LSD mideye indirebileceğini saptamak için hazırlanmıştı. Gizli silahlar geliştirmek Pentagon için çok önemlidir; işte bu olaydan bir hafta

önce de bana, ucu uyuşturucu ilaca bulanmış bir ok atmışlardı, bu yüzden tıpkı Salvador Dali'ye benzemiş ve onun gibi konuşmaya başlamıştım. Üstüste binen bu yan etkiler algı gücümü sıfıra indirdi, artık ağabeyim Morris'le az pişmiş iki yumurta arasındaki farkı anlamaz hale gelince de beni terhis ettiler.

Emekli Askerler Hastanesi'nde gördüğüm elektroşok tedavisi oldukça yararlı oldu, tabii, teller bir davranış psikolojisi laboratuvarındakilerle birbirine girince, birkaç şempanzeyle birlikte Vişne Bahçesi'ni kusursuz bir İngilizceyle sergilemek durumunda kaldığımı saymazsak. Hastaneden çıktıktan sonra beş parasız ve bir başıma kaldım, batıya doğru otostop yaptığımı ve iki California yerlisinin beni arabalarına aldıklarını hatırlıyorum: Rasputin gibi bir sakalı olan karizmatik[1] bir genç adam ve Svengali gibi bir sakalı olan karizmatik bir genç kadın. Tam aradıkları adam olduğumu söylediler, çünkü o sıralar Kabala'yı[2] parşomen kâğıda yazmaya başlamışlar, ama kanları bitmiş. Dürüst bir iş bulmak umuduyla Hollywood'a gittiğimi açıklamaya çalıştımsa da, hipnotik gözleri ve kısa bir kürek büyüklüğündeki bıçakları ne kadar içten olduklarına inanmama yetti. Terkedilmiş bir çiftliğe götürüldüğümü hatırlıyorum, burada ipnoz etkisinde bulunan birkaç genç kadın bana zorla organik sağlık besinleri yedirdiler, sonra da, alnıma damga demiriyle beş köşeli yıldız işaretini kakmaya çalıştılar. Daha sonra, bir şeytana tapınma ayinine tanık oldum, yeniyetme rahip yardımcıları, başlarında kukuletalar Latince olarak

1. Başkalarını etkileyebilme yeteneğini veren ayrıcalıklı ruhsal güce sahip kişi.

2. Yahudilerde Tevrat'ın gizli anlamlarını araştırma işi. (Ç.N.)

"Aman Tanrım" sözcüklerini mırıldanıyorlardı. Bana peyote[1] ve kokain verdiklerini ve haşlanmış kaktüsten çıkan bir nesne yedirdiklerini hatırlıyorum, bu nesne başımın radar gibi fırıl fırıl dönmesine neden olmuştu. Daha sonra neler olduğu tamamen belleğimden silinmiş, ama aklımın etkilenmiş olduğu kesin, çünkü iki ay sonra Beverly Hills'de bir midyeyle evlenmeye yeltenmekten tutuklandım.

Polis nezaretinden salındıktan sonra, bir gidip bir gelen akıl sağlığımdan geri ne kaldıysa korumak uğruna biraz iç huzuru bulmaya niyetlendim. Birkaç kez, sokak ortasında beni kendi dinlerine döndürmeye çalışan ve dinsel kurtuluşumu Muhterem Chow Bok Ding'de bulmaya kışkırtan ateşli taraftarlara rastladım; bu Muhterem, Lao-Tze'nin öğretilerini Robert Vesco'nun bilgeliğiyle birleştirmiş ay-yüzlü bir karizmatikti. Charles Foster Kane'in sahip olduğundan da çok dünya nimetinden vazgeçmiş olan estetik Muhterem Ding'in iki tane kendi halinde amacı vardı. Birincisi, tüm taraftarlarına dua, oruç ve kardeşliğin değerini aşılamak, ikincisi de, NATO ülkelerine karşı dinsel bir savaşta onlara ön ayak olmak. Birkaç vaaza katıldıktan sonra, Muhterem Ding'in robotlaşmış bir bağlılık sayesinde giderek zenginleştiğini ve kutsal şevkte ufak bir azalmayı çatık kaşlarla karşıladığını farkettim. Muhterem'in taraftarlarının düzenli bir biçimde, sahtekâr bir megaloman tarafından kuş beyinli zombilere[2] çevrildiğini söyleyince, bu sözüm bir eleştiri olarak kabul edildi. Birkaç dakika sonra da, alt dudağımdan yakalanıp apar topar bir türbeye sürük-

1. İçinde uyuşturucu madde bulunan bir cins kaktüs.
2. Büyü ile hareket edebilen ölü. (Ç.N.)

lendim, burada Muhterem'in Sumo güreşçilerine benzeyen kimi dalkavukları, birkaç hafta boyunca, yemek içmek gibi önemsiz uğraşlarla rahatsız edilmeden, durumumu bir daha gözden geçirmemi önerdiler. Tavrımın herkeste yol açtığı düşkırıklığının ne büyük olduğunu daha iyi belirtmek için de, dişetlerime düzenli aralıklarla muştalı bir yumruk uyguluyorlardı. Beni çıldırmaktan alıkoyan tek şey, güya, "Candan!" olan özel mantra'mı[1] sürekli olarak yinelemekti. Sonunda, korkuya yenilip halüsinasyon görmeye başladım. En son, Frankenstein'ı elinde hamburger, ayağında kayaklar Covent Gardens'da[2] dolaşırken gördüğümü hatırlıyorum.

Dört hafta sonra uyandığımda kendimi bir hastanede buldum, birkaç yara bere ve Igor Stravinsky olduğuma ilişkin güçlü bir kanı dışında oldukça iyiydim. Muhterem Ding'in, onbeş yaşında bir Maharişi tarafından mahkemeye verildiğini öğrendim; anlaşmazlığın nedeni, gerçekte hangisinin Tanrı olduğu, dolayısıyla Loew'un Orfeus'una girebilmek için ücretsiz pasoya kimin hak kazandığıydı. Olay, sonunda, Dolandırıcı Squad'ın yardımıyla çözümlendi ve iki guru da Nirvana, Meksika sınırından kaçmaya çalışırken enselendi.

O sıralar, bedensel açıdan sağlam olmama karşın, Caligula'nın duygusal katılığını geliştirmiştim, ve parçalanmış ruhumu bir araya getirebilmek umuduyla, PET adlı bir programa gönüllü olarak katıldım—karizmatik kurucusu Gustave Perlemutter'in adıyla anılan Perlemutter Ego Tedavisi. Perlemutter eskiden bir bap

1. "Kutsal formül" demek olan Sanskritçe kelime.
2. Londra'da büyük alışveriş merkezi, (Ç.N.)

saksafoncusuydu, psikoterapiye çok sonraları başlamış, ama yöntemi pekçok ünlü film yıldızını kendine çekmeyi başarmıştı; yıldızlar, bu yöntemin onları, Cosmopoliten'daki burç sütunundan bile hızlı ve derin bir biçimde değiştirdiğine yemin ediyorlardı.

Çoğu daha geleneksel tedavilerle onulmaz duruma gelen bir grup sinir hastası, sevimli bir köy kaplıcasına götürülmüştük. Aslında, dikenli teller ve dobermanlardan kuşkulanmam gerekirdi ama Perlemutter'in hademeleri, duyduğumuz çığlıkların tamamen doğal olduğuna bizi temin ettiler. Sert arkalıklı sandalyelerde yetmişiki saat boyunca hiç kıpırdamadan dimdik oturmaya zorlanınca, direncimiz giderek kırıldı, ve çok geçmeden Perlemutter bize Mein Kampf'dan bölümler okumaya başladı. Zaman geçtikçe onun su katılmamış bir ruh hastası olduğu iyice açığa çıktı, tedavisi de sadece ara sıra "Canlanın" öğüdünden oluşuyordu.

Düşkırıklığı daha büyük olanlardan birkaçı kaçmaya çahştılarsa da, çevredeki çitlere elektrik verildiğini öğrenince üzüntüleri bir kat arttı. Perlemutter, bir akıl doktoru olduğunda diretmesine karşın, Yaser Arafat'la telefon görüşmeleri yaptığı dikkatimi çekti, Simon Wiesenthal'in ajanları son dakikada binaya baskın yapmasalardı, allah bilir neler olacaktı.

Gelişen olaylarla birlikte, gergin ve artık herşeyle alay eden biri oldum çıktım, San Francisco'ya yerleştim; artık elimden gelen tek şeyle, yani Berkeley Üniversitesinde kışkırtıcılık ve FBI için muhbirlik yaparak para kazanıyordum. Birkaç ay federal ajanlara durmadan haber sattım, bunların çoğu, rezervuarlarına potasyum siyanür atarak New York'luların çabuk iyileşme yeteneğini sınamak için hazırlanan bir CIA tasa-

rısıyla ilgiliydi. Bu ve porno bir filmde diyalog yönetmenliğiyle ancak geçinebiliyordum. Sonra bir akşam, çöpü dışarı koymak için kapıyı açtığımda, karanlıktan gizlice fırlayan iki adam kafama bir divan örtüsü geçiriverdiler ve beni bir arabanın bagajına atıp götürdüler. Koluma bir iğne saplandığını ve herşey kararmadan önce, Patty'den ağır Hoffa'dan hafif olduğum üzerine yorumlar yapan sesler duyduğumu hatırlıyorum. Uyandığımda kendimi karanlık bir odada buldum, burada üç hafta boyunca duyumsal bir yoksunluk geçirmeye zorlandım. Bunun ardından uzmanlar beni gıdıklamaya, iki adam da bana country müzik çalmaya başladı, ta ki ne isterlerse yapmaya boyun eğene dek. Bundan sonra neler olduğunu doğrulayamam çünkü bunlar beynimin yıkanmış olmasının bir sonucu olabilir, ama sonra beni bir odaya getirdiler, burada Başkan Gerald Ford elimi sıktı, onun peşinde dolaşıp, ıskalamak koşuluyla, ara sıra ona ateş edip etmeyeceğimi sordu. Bunun ona cesurca davranma fırsatı vereceğini ve önemli konularla uğraşacak gücü kendinde görmediğinden, dikkati başka yere çekebileceğini söyledi. O zayıf halimle ne olursa evet derdim. İki gün sonra da, Himmelstein'ın Sosis Mağazasındaki olay oldu.

SORGU

(Aşağıdaki, Abraham Lincoln'ın yaşamından alınma bir olay üzerine kurulu tek perdelik bir oyundur. Olay doğru olabilir de, olmayabilir de. Önemli olan, bu oyunu yazarken müthiş yorulduğumdur.)

I

(Lincoln, çocuksu bir sabırsızlıkla basın sekreteri Jennings'i odasına çağırır)

Jennings — Beni mi çağırdınız, Bay Lincoln?

Lincoln — Evet, Jennings, Gel, otur şöyle.

Jennings — Evet, Bay Başkan?

Lincoln —(Sırıtmasını gizleyemeden) Bir fikri tartışmak istiyorum.

Jennings — Tabii, efendim.

Lincoln — Gelecek basın toplantısında...

Jennings — Evet, efendim?

Lincoln — Bana soru sorduklarında...

Jennings — Evet, Bay Başkan?

Lincoln — Elini kaldırıp bana soracaksın: Bay Başkan, sizce bir insanın bacakları ne kadar uzun olmalıdır?

Jennings — Anlayamadım?

Lincoln — Bana soracaksın: bence bir insanın bacakları ne kadar uzun olmalıdır ?
Jennings — Nedenini sorabilir miyim, efendim?
Lincoln — Neden mi? Çok iyi bir cevabım var da ondan.
Jennings — Sahi mi?
Lincoln — Yere değecek kadar uzun.
Jennings — Anlayamadım?
Lincoln — Yere değecek kadar uzun. Cevabım bu! Anladın mı? Sizce bir insanın bacakları ne kadar uzun olmalıdır? Yere değecek kadar uzun!
Jennings — Anlıyorum.
Lincoln — Komik gelmedi mi sana?
Jennings — Açık konuşabilir miyim, Bay Başkan?
Lincoln — (Sıkılmış) Bu laf bugün beni çok güldürdü de.
Jennings — Sahi mi?
Lincoln — Çok. Kabine ve bazı arkadaşlarla birlikteydim, bir adam bunu sordu, ben de cevabı yapıştırıverdim, o da gülmekten kırıldı.
Jennings — Bay Lincoln, bunu nasıl bir bağlamda sordu, öğrenebilir miyim?
Lincoln — Anlayamadım?
Jennings — Anatomiden mi konuşuyordunuz? Adam bir cerrah mıydı, veya heykeltraş falan?
Lincoln — Ee-şey-yo-sanmıyorum. Hayır. Basit bir çiftçiydi herhalde.
Jennings — Peki, neden bilmek istiyormuş?
Lincoln — Ne bileyim. Tüm bildiğim benle hemen görüşmek isteyen biri olduğu...
Jennings — (Düşünceli) Anlıyorum.
Lincoln — Ne oldu, Jennings, solgun görünüyorsun?
Jennings — Çok tuhaf bir soru.

Lincoln — Evet ama, çok güldürdü beni, hemen cevabı yapıştırıverdim.
Jennings — Kimse aksini söylemiyor, Bay Lincoln.
Lincoln — Çok güldük. Bütün kabine yerlere yattı.
Jennings — Peki adam başka birşey söyledi mi?
Lincoln — Sağolun deyip gitti.
Jennings — Neden bilmek istediğini sormadınız mı?
Lincoln — Aslına bakarsan, cevabım çok hoşuma gitmişti. Yere değecek kadar uzun. Hemen aklıma geliverdi. Hiç duraksamadım.
Jennings — Anlıyorum, anlıyorum. Şey, bu olay beni kaygılandırdı da.

II

(Lincoln ve Mary Todd'ın yatakodası, geceyarısı. Kadın yatakta, Lincoln sinirli sinirli geziniyor.)
Mary — Yat artık Abe, bir sorunun mu var?
Lincoln — Bugünkü adam. O soru. Aklımdan çıkaramıyorum. Jennings solucan dolu bir kutu açtı sanki.
Mary — Boşver Abe.
Lincoln — Çalışıyorum. Mary. Nasıl çalışıyorum bir bilsen. Ama o ısrarlı, yalvaran gözler. Nedeni neydi acaba? Bir içkiye ihtiyacım var.
Mary — Olmaz, Abe.
Lincoln — Olur.
Mary — Olmaz dedim! Son zamanlarda çok sinirli oldun. Hep bu kahrolası iç savaş yüzünden.
Lincoln — Savaştan değil. O adama cevap vermedim. Oradakileri güldürmekle o kadar meşguldüm ki! Kabinemi güldürmek için karışık bir işin gözden

kaçmasına izin verdim. Benden nefret ediyorlardır.

Mary — Seni seviyorlar, Abe.

Lincoln — Çok kibirliyim. Yine de, hızlı bir çağrışımdı.

Mary — Haklısın. Cevabın çok akıllıcaymış. Bedenine değecek kadar uzun.

Lincoln — Yere değecek kadar.

Mary — Hayır, öbür türlü söylemiştin.

Lincoln — Hayır, onun neresi komik?

Mary — Öbürü bana daha komik geldi.

Lincoln — Daha mı komik?

Mary — Tabii.

Lincoln — Mary, sen ne dediğini bilmiyorsun.

Mary — Bedene doğru yükselen bacakların görüntüsü...

Lincoln — Unut bunu, unut! Unutabilir miyiz ki! Bourbon nerde?

Mary — (Şişeyi elinde tutarak) Olmaz, Abe. Bu gece içmeyeceksin! Buna izin vermeyeceğim!

Lincoln — Mary, ne oldu bize? Eskiden ne güzel eğlenirdik.

Mary — (Sevecen) Buraya gel, Abe. Bu gece dolunay var. İlk karşılaştığımız gece gibi.

Lincoln — Hayır, Mary. İlk karşılaştığımız gece yarım ay vardı.

Mary — Dolunay.

Licoln — Yarım ay.

Mary — Dolunay.

Lincoln — Takvime bakacağım.

Mary — Aman tanrım, Abe, boşver!

Lincoln — Afedersin.

Mary — Sorun bu mu? Bacaklar. Daha orada mısın?

Lincoln — Ne demek istedi?

III

(Will Haines ve karısının kulübesi. Haines at üstünde uzun bir yolculuktan sonra eve gelir. Alice dikiş sepetini bırakıp kocasına koşar)

Alice — Ee, sordun mu? Andrew'yu affedecek mi?

Will — (Kendinden geçmiş) Oh, Alice, çok aptalca birşey yaptım.

Alice — (Sertçe) Ne? Oğlumuzu affetmeyecek deme sakın!

Will — Ona sormadım.

Alice — Ne dedin? Sormadın mı?

Will — Bana ne oldu bilmiyorum. Orada duruyordu, A.B.D. Başkanı, önemli kişilerle çevrilmiş. Kabinesi, arkadaşları. Sonra biri, Bay Lincoln, bu adam sizinle konuşmak için bütün gün at sırtında yol almış, dedi. Size bir şey soracakmış. At üzerindeyken soruyu hep kafamda evirip çeviriyordum. "Bay Lincoln, efendim, oğlumuz Andrew bir hata yaptı. Nöbetteyken uyumanın ne kadar ciddi bir suç olduğunu biliyorum, ama bu kadar genç bir insanı idam etmek çok acımasızca. Bay Lincoln, cezasını hafifletemez misiniz?"

Alice — Lafı söylemenin en iyi yolu buydu.

Will —Ama nedense, bütün o adamların bakışları üzerimdeyken, Başkan "Evet, sorunuz nedir?" deyince, ben de "Bay Lincoln, sizce bir adamın bacakları ne kadar uzun olmalıdır?" dedim.

Alice — Ne?

Will — Aynen öyle dedim. Nedenini sorma. Sizce bir adamın bacakları ne kadar uzun olmalıdır.

Alice — Ne biçim soru bu?

Will — Dedim ya, bilmiyorum.

Alice — Bacakları? Ne kadar uzun?

Will — Oh, Alice, bağışla beni.

Alice — Bir adamın bacakları ne kadar uzun olmalı. Bu şimdiye dek duyduğum en aptalca soru.

Will — Biliyorum, biliyorum. Hatırlatıp durma.

Alice — Ama niye bacak uzunluğu? Demek istediğim, bacaklara karşı özel bir merakın yoktu.

Will — Sözcükleri seçmekle uğraşıyordum. Asıl soracağımı unuttum. Saatin tiktaklarını duyuyordum. Dilim tutulmuş gibi görünmek istemedim.

Alice — Peki Bay Lincoln birşey dedi mi? Cevap verdi mi?

Will — Evet. Dedi ki, yere değecek kadar uzun.

Alice — Yere değecek kadr uzun mu? Bu da ne demeye geliyor, allah aşkına?

Will — Kim bilir. Ama çok güldü. Tabii, bu adamlar tepki göstermeye bayılırlar.

Alice — (Ansızın döner) Belki de Andrew'nun gerçekten affedilmesini istemiyordun?

Will — Ne?

Alice — Belki de içinden oğlumuzun cezasının hafifletilmesini istemiyorsun. Belki de onu kıskanıyorsun.

Will — Delirdin mi sen! Ben, ben mi kıskanıyorum?

Alice — Neden olmasın? O daha güçlü. Kazmayı, çapayı daha iyi kullanıyor. Şimdiye dek hiç kimsede görmediğim bir toprak sevgisi var onda.

Will — Kes artık! Yeter!

Alice — Gerçeği kabul et, William, sen berbat bir çiftçisin.

Will — (Korkuyla titreyerek) Evet, kabul ediyorum! Çiftçilikten nefret ediyorum! Tohumların hepsi bir benim için! Hele toprak! Benim için pislikten farkı yok! Sen, doğudan geldin, o hayali okullarınla!

Bana gülüyorsun. Hor görüyorsun. Şalgam dikiyorum, buğday bitiyor! Bunun bana nasıl dokunduğunu bilemezsin!

Alice — Tohum paketlerine ufak bir çubuk bağlasan, ne ektiğini bilirdin!

Will — Ölmek istiyorum! Herşey kötüye gidiyor!

(Birden kapı vurulur, Alice gidip açar, gelen Abraham Lincoln'ın ta kendisidir. Görünüşü sefil, gözleri kan çanağı gibidir).

Lincoln — Bay Haines?

Will — Başkan Lincoln...

Lincoln — O soru—

Will — Biliyorum, biliyorum... benim aptallığım! O kadar sinirliydim ki, başka birşey gelmedi aklıma.

(Haines diz çöker, ağlamaktadır. Lincoln da ağlar)

Lincoln — Haklıymışım. Konuyla ilgisi yokmuş.

Will — Evet, doğru... bağışlayın beni...

Lincoln — (Utanmadan ağlayarak) Bağışlıyorum. Kalkın. Ayağa kalkın. Oğlunuz bugün affedilecek. Hata yapan tüm çocuklar affedilecek.

(Haines ailesini kollarına alarak)

Aptalca sorunuz yaşamımı yeniden gözden geçirmemi sağladı. Onun için size teşekkür ediyorum ve sizi sevdiğimi bilmenizi istiyorum.

Alice — Biz de bazı şeyleri gözden geçirdik, Abe—sana Abe diyebilir miyiz...?

Lincoln — Evet, tabii, neden olmasın? Yiyecek birşeyler var mı evinizde? Bu kadar mil yol tepen biri duruyor karşımızda, bir şeyler verirsiniz sanırım.

(Ekmeği ve peyniri paylaşırlarken perde iner.)

BİR HIRSIZIN İTİRAFLARI

(Aşağıdakiler, şu sıralarda, işlediği çeşitli suçlardan dolayı yediği ardarda dört tane doksan dokuz yıllık cezanın ilkini çekmekte olan Virgil Ives'ın yakında yayınlanacak olan anılarından alıntılardır. Bay Ives, çıktığı zaman çocuklarla çalışma tasarıları yapmaktadır.)

Tabii çaldım. Neden çalmayacakmışım? Benim büyüdüğüm yerde insan karnını doyurmak için çalmak zorundaydı; sonra da bahşiş vermek için. Çocukların çoğu yüzde onbeş çalardı, bense yüzde yirmi, tabii bu da beni garsonların gözdesi yaptı. Birşeyler yürüttükten sonra eve dönüşte, uyurken giymek için pijama çalardım; eğer hava sıcaksa, iççamaşırı. Bu bir tür yaşama biçimiydi. Pek iyi yetiştirildiğim söylenemez. Babalık hep aynasızlardan kaçma halindeydi, yirmi iki yaşıma gelene dek onu hiç kendi kılığı içinde görmedim. Onu yıllarca, kısa boylu, sakallı, kara gözlüklü, biraz da aksak biri sanırdım; meğer, uzun boylu, sarışın, Lindbergh'e benzeyen bir adammış. Profesyonel bir banka soyguncusuydu, ama yasal emeklilik yaşı altmışbeş olduğundan işi bırakmak zorunda kaldı. Son birkaç yılını posta dolandırıcılığı yaparak geçirdi ama, posta fiyatları artınca herşeyini kaybetti.

Annem de arananlar listesindeydi. Tabii o zaman-

lar işler şimdiki gibi değildi, eşit hak isteyen kadınlar falan. O günlerde, bir kadın suç işleyecekse, yapabileceği tek şey şantajdı, ara sıra da kundakçılık. Chicago'da kadınlar kaçak arabaları sürmekte kullanılıyorlardı, ama sadece 1926'da, sürücülerin grevi sırasında. Korkunç bir grevdi. Sekiz hafta sürdü, ne zaman bir çete iyi bir vurgun yapıp parayla kaçmaya kalksa, ya yürümek ya da taksi tutmak zorunda kalıyordu.

Bir kız iki de erkek kardeşim vardı. Jenny parayla evlendi. Gerçek bir insan değil tabii—bekarlardan oluşan bir yığın. Ağbim Vic, çalıntıcı bir çeteye katıldı. Adını "Çorak Toprak"a tam imzalayacakken federal polis evi sardı. On yıl yedi. Şatafatlı bir ailenin Pound'un "Cantos"una katılan zengin oğluysa gözaltına alınıp serbest bırakıldı. Yasaya bakın. Charlie—küçük kardeşim—çete piyangoları düzenledi, çalıntı mal alım-satımıyla uğraştı, tefecilik yaptı. Ama bir türlü kendini bulamadı. Sonunda avarelikten tutuklandı. Yedi yıl avarelik yaptı, bunun para getiren türden bir suç olmadığını anlaymcaya dek.

İlk çaldığım şey bir somun ekmekti. Rifkin'in fırınında çalışıyordum, işim, bayatlamış gözlemelerin üzerindeki jöleyi alıp taze olanlara koymaktı. Çok titizlik isteyen bir işti, lastik bir tüp ve bir neşterle yapılıyordu. Ellerim titrerse jöle yere düşer, o zaman da ihtiyar Rifkin saçımı çekerdi. Bir gün, Arnold Rothstein, hepimiz ona çok saygı duyardık, dükkana geldi ve bir somun ekmek istediğini söyledi, ama parasını ödemeyi kesinlikle reddetti. Bunun, akıllı bir çocuğun haraççılık işine girmesi için iyi bir şans olduğunu ima ettiğini sandım. Onun için, bunu bir ipucu olarak kabul ettim, ve her gün dükkandan çıktığım zaman, ceketimin altına bir dilim çavdar ekmeği sakladım, üç

hafta sonra bütün bir somun biriktirmiştim. Rothstein'ın bürosuna giderken, pişmanlık duymaya başladım, çünkü Rifkin'den nefret etsem bile, karısı bir zamanlar amcam ölürken, eve iki ekmek tohumu götürmeme izin vermişti. Ekmeği geri vermek istedim ama, hangi dilimin hangi somuna ait olduğunu kestirmeye çalışırken yakalandım. Soluğu doğruca Elmira Islahevi'nde aldım.

Elmira sıkı yerdi, beş kere kaçtım. Bir keresinde çamaşır kamyonunun arkasına atlayıp sıvışmaya kalktım. Nöbetçiler kuşkulandı, bir tanesi beni sopasıyla dürtükleyip sepetin içinde ne aradığımı sordu. Gözünün içine bakıp, "Ben gömleğim," dedim. Pek inanmış görünmedi. Çamaşırları düzeltirken bir taraftan da durmadan bana bakıyordu. Sanırım biraz paniğe kapıldım. "Ben gömleğim," dedim. "Pamuklu iş gömleği, hem de mavi." Neye uğradığımı anlamadan, ellerim ayaklarım kelepçelendi, ve kendimi yine kodeste buldum.

Suç hakkında bildiğim herşeyi Elmira'da öğrendim: cüzdan çarpmayı, kasa uçurmayı, cam kesmeyi— yani mesleğin en can alıcı noktalarını. Örneğin, aynasızlarla girilen bir çatışmada, ilk iki el ateşi hep aynasızların açtığını öğrendim (bunu en profesyonel suçlular bile bilmez). İşin usulü bu. Sonra siz karşılık veriyorsunuz. Eğer bir aynasız, "Evei sardık, elinizi başınıza dayayıp çıkın," derse, rasgele ateşe başlamıyorsunuz. "Çıkmasam daha iyi," veya "şu anda çıkmak istemiyorum," diyorsunuz. Bu işleri yapmanın da bir usulü var, ama bugün... Aman, bütün bunları niye anlatayım ki?

Sonraki birkaç yıl, şimdiye kadar görülmüş en iyi hırsız bendim. İnsanlar Raffles'dan sözediyor, ama

Raffles'ın stili başka, benimki başka. Bir keresinde Raffles'ın oğluyla yemek yemiştim. Hoş çocuk. İhtiyar Lindy'nin orda yedik. O biberliği çaldı. Ben, gümüşlerle peçeteleri. Sonra o ketçap şişesini aşırdı.Ben de onun şapkasını. O da benim şemsiyemle kravat iğnemi aldı. Çıktığımızda bir garson kaçırdık. Bayağı büyük işti. Baba Raffles işe kedi hırsızlığıyla başlamış. (Ben bunu yapamazdım çünkü bıyıkları beni aksırtıyor.) Eski püskü bir kedi kıyafetine bürünüp damlarda dolaşırmış. Sonunda, köpek kılığına girmiş iki Scotland Yard'lı tarafından enselenmiş. Öpen Haydut'u duymuşsunuzdur. Batakhanelere dalıp kurbanlarını soyardı, kurban kadın olursa da öperdi. Sonunda yasanın onu yakalayış biçimi çok üzücü oldu. İki yaşlı dulu bağlamış, önlerinde "Bir öpücük ver bana" şarkısını söyleyip dansederken, tabureden düşüp kalça kemiğini kırdı.

Bu çocukların hepsi de manşetlere geçti, ama ben, polisin hiç ortaya çıkaramadığı bir sürü suç işledim. Bir keresinde, bir malikaneye girdim, kasayı uçurdum ve aynı odada bir karı koca uyurken altı bin dolar götürdüm. Adam dinamit patladığında uyandı ama, ona bütün kazancın Amerikan Çocuk Kulübü'ne gideceğini söyleyince yine uykuya daldı. Akıllılık edip, geride o zamanın Başkanı Franklin D. Roosvelt'in parmak izlerini bıraktım. Bir keresinde de, büyük bir diplomatik kokteylde, el sıkıştığım bir kadının elmas kolyesini çaldım. Bir elektrik süpürgesiyle-eski bir Hover. Kolyesiyle küpelerini yürüttüm. Ama sonra, çantayı açtığımda orda birkaç takma diş buldum, Hollanda Büyükelçisi'ne aittı.

Ama en iyi işim, İngiliz Müzesi'ne girdiğim zamandı. Nadide Mücevherler Odası'nın zemininin her ye-

rine elektrik teli gerilmiş olduğunu biliyordum, üzerine en küçük bir basınçta bile alarm verirdi. Yere değmemem için, tavan penceresinden bir iple aşağı sarkıttılar beni. Büyük bir titizlikle geldim, geldim, birkaç dakika sonra ünlü Kittridge Elmasları'nın sergilendiği bölmenin üzerinde dolaşıyordum. Tam cam keseceğimi çıkardığım sırada, tavan penceresinden küçük bir serçe girdi ve yere kondu. Tabii alarm çaldı ve sekiz tane devriye arabası geldi. Ben on yıl yedim. Serçeyse yirmi yıldan müebbete. Kuş altı ay geçmeden çıktı, ama gözaltındaydı. Bir yıl sonra Fort Worth'de Haham Morris Klugfein'ı gagalayıp bayıltmaktan tutuklandı.

Kendini hırsızlara karşı koruması için ortalama ev sahibine ne gibi öğütler verebilirim? Şey, yapılacak ilk iş, dışarı çıktığınızda bir ışığı açık bırakmaktır. Ampul en azından altmış vatlık olmalıdır; yoksa hırsız, sırf vatın düşüklüğünü küçümsediği için evinizi yağma eder. Bir başka iyi fikir de köpek bulundurmaktır, ama bu yeterli değildir. Ne zaman köpekli bir evi soymaya çıksam, içeri, Seconal'le karışık köpek maması atardım. Bu işe yaramazsa, eşit miktarda et parçalarıyla bir Theodore Dreiser romanını ezip verirdim. Eğer kent dışına gidiyor ve evi de savunmasız bırakıyorsanız, pencerenin önüne kartondan bir silüetinizi koymak fena fikir sayılmaz. Herhangi bir silüet olabilir. Bir keresinde bir Bronx'lu penceresine Montgomery Clift'in karton siluetini koyup hafta sonu için Kutsher'in yeri'ne gitmiş. Daha sonra, Montgomery Clift'in ordan geçeceği tutmuş, silueti görmüş, bayağı kaygılanmış. Konuşmaya kalkmış ama yedi saat karşılıksız kalınca Clift California'ya dönmüş ve ar-

kadaşlarına New York'luların çok züppe olduklarını anlatmış.

Bir hırsızı evinizi soyarken yakalarsanız, paniğe kapılmayın. Unutmayın o da en az sizin kadar korkmuştur. En iyi yöntem onu soymaktır. İlk siz davranın ve hırsızın kol saatiyle cüzdanını aşırın. O zaman, siz kaçarken o yatağınıza girmek zorunda kalır. Bir keresinde bu savunma yoluyla tuzağa düşüp, Des Moins'da altı yıl başka bir adamın karısı ve üç çocuğuyla yaşamak zorunda kaldım, ancak başka bir hırsızı yakalayınca oradan ayrılabildim, hırsız benim yerimi aldı. O aileyle birlikte olduğum altı yıl çok mutlu geçti, onları sık sık sevgiyle anarım, ama bu arada, bir prangalı mahkumlar çetesiyle çalışmak üzerine söylenecek daha pek çok şeyim var.

İÇİNDEKİLER

Kaderin Yoksadığı 7
UFO Tehlikesi 15
Savunmam 23
Kugelmass Olayı 30
Perhiz 45
Bir Delinin Öyküsü 53
Anılar: Yerler ve İnsanlar 61
Ne Günlere Kaldık 67
Sorgu 73
Bir Hırsızın İtirafları 80